ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ ҰЛАН ӘСКЕРИ ИНСТИТУТЫ

Д. КАБЫЛБЕКОВ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ ҰЛАНЫ БӨЛІМШЕЛЕРІНІҢ ҚЫЗМЕТТІК-ЖАУЫҢГЕРЛІК МІНДЕТТІ ОРЫНДАУЫ КЕЗІНДЕ ТІТІРКЕНДІРЕТІН ӘРЕКЕТТІҢ АРНАЙЫ ҚҰРАЛДАРЫН ҚОЛДАНУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК ҚҰРАЛ

Петропавл қ., 2020

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ ҰЛАН ӘСКЕРИ ИНСТИТУТЫ

Д. КАБЫЛБЕКОВ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҰЛТТЫҚ ҰЛАНЫ БӨЛІМШЕЛЕРІНІҢ ҚЫЗМЕТТІК-ЖАУЫҢҰЕРЛІК МІНДЕТТІ ОРЫНДАУЫ КЕЗІНДЕ ТІТІРКЕНДІРЕТІН ӘРЕКЕТТІҢ АРНАЙЫ ҚҰРАЛДАРЫН ҚОЛДАНУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК ҚҰРАЛ

Петропавл қ., 2020

УДК 355/359
ББК68,4
К12

Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы Әскери институты Оқу-әдістемелік кеңесінің шешімі бойынша шығарылады (2020 жылғы 29 қаңтардағы № 3 хаттама).

Рецензенттер:
Корнилов А.А. - Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы Әскери институты бастығының орынбасары (оқу және ғылыми жұмыс жөніндегі), әскери ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор (доцент), полковник**;**
Шақаев Д.Б. - Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы Бас қолбасшылығы бас штабының бас жедел басқармасы РХБ қорғау қызметінің бастығы полковник**.**
Болатов Д.С. – Қазақстан Республикасы Ұлттық ұлан Әскери институтының тактика және жалпыәскери пәндер кафедрасының жалпыәскери пәндер циклінің аға оқытушысы – қызмет бастығы, майор;

Кабылбеков Д.Б.
Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы бөлімшелерінің қызметтік-жауыҰҰерлік міндетті орындау кезінде тітіркендіретін әрекеттің арнайы құралдарын қолдану ерекшеліктері": оқу-әдістемелік құрал Д.Б. Кабылбеков, – Петропавл, 2020 г.– 89 с.

Оқу-әдістемелік құралда тітіркендіретін әсері бар арнайы құралдарды қолданудың мақсаты, тактикалық-техникалық сипаттамалары, тәртібі туралы мәліметтер баяндалған. Арнайы құралдарды қолданудың құқықтық негіздері, арнайы құралдармен жұмыс істеу кезіндегі қауіАТіздік шараларының талаптары және тітіркендіретін әсері бар (Көзден жас ағызатын әсері бар) арнайы құралдарды қолдану ерекшеліктері келтірілген.

Оқу-әдістемелік құрал курсанттарды РХБ қорғау пәні бойынша сабақтарда оқытуға және арнайы құралдарды қолдану бойынша жеке құрамды, Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының қызметтік-жауыҰҰерлік міндеттері кезінде тітіркендіретін әрекеттің арнайы құралдарын қолдануды жоспарлау мәселелерімен айналысатын барлық басқару органдарының офицерлерін даярлауға арналған.

УДК 355/359
ББК68,4
К12

ISBN 978-601-322-464-0 **Кабылбеков Д.Б., 2020**

МАЗМҰНЫ

1.	Кіріспе	5
2.	Қысқартылған терминдер тізімі	7
3.	**1 тарау.** Ұлттық ұлан бөлімшелерінің елді мекендегі жаппай тәртіАТіздіктердің жолын кесу жөніндегі арнайы операцияға қатысуының құқықтық негіздері	8
4.	**2 тарау.** Тітіркендіретін әсері бар арнайы құралдардың мақсаты және тактикалық-техникалық сипаттамалары	19
5.	**3 тарау.** Арнайы құралдарды қолдану тобының күштері мен құралдарын есептеу	38
6.	**4 тарау.** Арнайы құралдарды қолдану тобын дайындау	53
7.	**5 тарау.** Кезіндегі қауіАТіздік шаралары мен құралдарын қолдану тітіркендіргіш (слезоточивого ықпал ету)	60
8.	**6 тарау.** Арнайы операция кезінде тыныс алу органдарын жеке қорғау құралдарын пайдалану	63
9.	**7 тарау.** Тітіркендіргіш әсері бар арнайы құралдарды қолдану ерекшеліктері (Көзден жас ағызатын әсер ету))	70
10.	Қорытынды	82
11.	Әдебиет	83
12.	Қосымша	85-89
13.	Тітіркендіргіш әсері бар арнайы құралдарды қолдану жөніндегі топтармен оқу-әдістемелік жиынды ұйымдастыру және өткізу туралы	85
14.	Тітіркендіргіш әсері бар арнайы құралдарды қолдану жөніндегі топтармен практикалық атыстарды ұйымдастыру және өткізу туралы	87
15.	Арнайы құралды қолдану туралы Акт	89

КІРІСПЕ

XXI ғасырдың басы тек әлемдік державалардың ғана емес, сонымен бірге экономикасы дамып келе жатқан елдердің – аймақтық державалардың геосаяси ықпалы үшін күреспен сипатталады.

Күрестің "гибридті" әдістерін әскери-саяси және әскери-стратегиялық мақсаттарға қол жеткізу тәсілі ретінде қолдану халықаралық саясатты түсінуге нық кірді. Қазақстан Республикасының әскери доктринасында "гибридтік" күрес әдістері әскери күшті (оның ішінде қарсы тұрған Тараптың аумағындағы арнайы операциялар, жеке әскери, күзет компанияларының күштерін), әскери емес құралдарды кешенді қолдану, сондай-ақ басқа мемлекеттердің, террористік, экстремистік ұйымдар мен сепаратистік қозғалыстардың әлеуетін қарсы тұрған мемлекеттің аумағындағы жағдайды тұрақсыздандыру үшін пайдалану ретінде айқындалған.

Орта мерзімді перспективаға арналған әлемдегі әскери-саяси жағдайдың даму болжамдары жекелеген мемлекеттердің қазіргі әлемдік тәртіпті өзгертуге деген ұмтылысында шиеленісті күшейтуге, тұрақсыздық ошақтарын кеңейтуге тенденциялардың бар екенін көрсетеді. Әскери-саяси және әскери-стратегиялық мақсаттарға қол жеткізуде өңірлер мен мемлекеттер ішінде бар саяси, әлеуметтік, экономикалық, аумақтық, этникалық және басқа да қайшылықтар пайдаланылуы мүмкін.

Осыған байланысты ұлттық қауіАТіздікті қамтамасыз ету - жеке адамның, қоғам мен мемлекеттің қауіАТіздігі, Ұлттық ұланның негізгі мақсаты ретінде адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын қылмыстық және өзге де құқыққа қарсы қол сұғушылықтардан қорғау мәселесі аса өткір тұр.

"Түрлі – түсті төңкерістер" деп аталатын күрестің "гибридті" әдістерінің бірі-ұлттық-этникалық топырақтағы қақтығыстар мен жаппай тәртіАТіздіктермен және басқа да қайшылықтармен бірге жүретінін ерекше атап өткім келеді. Бұған 2014 жылы Украинада (бұрын Грузия, Қырғызстан) болған оқиғалардың жарқын мысалы.

Әлеуметтік шиеленіс 2016 жылғы сәуір мен мамырда Қазақстан Республикасының ішінде де байқалды.

Еліміздің жекелеген өңірлеріндегі ішкі саяси тұрақтылықты бұзу мақсатында 2011 жылғы Жаңаөзен оқиғасын негізге ала отырып, Маңғыстау облысында "халық үкіметін" құру туралы үндеулер айтылды.

Әсіресе, Нұр-Сұлтанда (2014 жылғы наурыз) кәмелетке толмаған балалар жағдайды шайқау үшін пайдаланылған, ал Сарыағаш ауданында (Ынтымақ кенті-2015 жылғы ақпан) тәртіАТіз тобырды оқшаулау бойынша әскерлер мен күш құрылымдарының әрекеттері түҰҰі уақытта болған оқиғалармен ерекше атап өтілді.

Жағдайды тұрақтандыру және төтенше жағдайды жою үшін "Қазақстан Республикасының Ұлттық ұланы туралы" Қазақстан Республикасының Заңында айқындалған "ішкі істер органдарымен бірлесіп қоғамдық тәртіпті сақтауға,

жаппай тәртіАТіздіктердің жолын кесуге, қоғамдық қауіАТіздікті және Төтенше және соғыс жағдайының құқықтық режимдерін қамтамасыз етуге қатысу"міндетін іске асыра отырып, Қазақстан Республикасы Ішкі істер органдарының бірыңғай жүйесінің күштік құрауышы ретінде Ұлттық ұлан бөлімшелері қолданылды.

Осы міндетті орындау жеке құрамды, әсіресе арнайы құралдарды қолдану топтарын мұқият және сапалы даярлауды талап етеді, өйткені жеке құрамның операцияға дейіҰҰі және оны жүргізу кезіндегі нақты және үйлесімді іс-қимылдары ғана құқық бұзушылар тобына азғындататын әсер етеді.

Қысқартулар мен символикалық белгілердің тізімі

Қысқартулар

АҚҚТ – арнайы құралдарды қолдану тобы
ТӘБАҚ – тітіркендіретін әсері бар арнайы құралдар
ІІМ – Ішкі істер министрлігі
ҰҰ – Ұлттық ұлан
ШКГ – шағын көлемді газтұмылдырық
ҚМГ – қорап маскалы газтұмылдырық
АТ – арнайы таяқ
ТТС – тактикалық-техникалық сипаттамасы
РХБ защита – радиациялық, химиялық және биологиялық қорғау
ӘЖРез - әскери жедел резерв
және т.б. - және тағы басқалар
және с.с. - және сол сияқтылар
сур. - сурет.

Қаріптік белгілеулер

Сөздер мен сөз тіркестері курсивпен ерекшеленді (олар осы тарауда, абзацта бірінші рет пайда болған кезде).

Қалың шрифт тек семантикалық бөлектеу үшін, яғни тарауда, абзацта кілт сөздерді бөлектеу үшін қолданылды.

1 тарау.

Ұлттық ұлан бөлімшелерінің елді мекендегі жаппай тәртіпсіздіктердің жолын кесу жөніндегі арнайы операцияға қатысуының құқықтық негіздері.

Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының бөлімшелерін, әскери бөлімдері мен құрамаларын қолдану нысандарының бірі арнайы операция болып табылады.

Арнайы операция қоғамдық тәртіп пен қоғамдық қауіпсіздікке, азаматтардың өмірі мен денсаулығына, күзетілетін объектілерге Төтенше және болмай қоймайтын қатерді жою, сондай-ақ аса қауіпті және қарулы қылмыскерлерді ұстау **мақсатында** жүргізіледі.

Арнайы операция - бұл ішкі істер органдары әскери бөлімдермен және басқа да өзара іс-қимыл жасайтын күштермен бірлесіп, шектеулі аумақта, белгіленген мерзімде, жалпы ой бойынша және бірыңғай басшылықпен жүзеге асыратын жедел, режимдік, әскери және өзге де іс-шаралар мен іс-қимылдар кешені.

Бөлімшелер, әскери бөлімдер мен құрамалар міндеттері: аса қауіпті және қарулы қылмыскерлерді ұстау; елді мекендердегі, қылмыстық-атқару жүйесі мекемелеріндегі жаппай тәртіпсіздіктердің жолын кесу; кепілге алынған адамдарды, басып алынған ғимараттарды, үй-жайларды, құрылыстарды, көлік құралдары мен жергілікті жер учаскелерін босату; заңсыз қарулы құралымдарды қарусыздандыру және қаруды, оқ-дәрілерді, жауынгерлік техниканы, жарылғыш заттарды, әскери мүліктің басқа да заттарын алып қою болып табылатын арнайы операцияларға қатысады; күзетілетін объектілер мен құрылыстардың аумағына (акваториясына) құқыққа қарсы тәсілмен кірген немесе олардан кеткен адамдарды іздеу және ұстау.

Ұлттық ұланның әскери бөлімдері (бөлімшелері) оларды тартқан жағдайда, осыған уәкілеттік берілген атқарушы биліктің мемлекеттік органдары жүргізетін терроризмге қарсы операцияларға қатыса алады.

Елді мекендегі жаппай тәртіпсіздіктердің жолын кесуге қатысу.

Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының күштері мен құралдарын қолданудың құқықтық негізі "Қазақстан Республикасының Ұлттық ұланы туралы" Қазақстан Республикасының Заңында айқындалған, **ол 4-баптың 2-тармағында бекітілген. Ұлттық Ұланның міндеттері:**

ішкі істер органдарымен бірлесіп қоғамдық тәртіпті сақтауға, жаппай тәртіпсіздіктердің жолын кесуге қатысу.

5-баптың 6-тармағына. Ұлттық ұланның өкілеттіктері анықталды:

жаппай тәртіпсіздіктердің, топтасып бағынбаушылықтардың жолын кесуге және төтенше жағдайлардың алдын алу мен оларды жою жөніндегі іс-шараларға қатысу.

"Төтенше жағдай туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жаппай тәртіпсіздіктер әлеуметтік сипаттағы төтенше жағдай және төтенше жағдайды енгізу үшін негіз болып табылады. Осы Заң сондай-ақ Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрлігімен бірлесіп жаппай

тәртіпсіздіктерден туындаған төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жоюды жүзеге асыру жөніндегі іс-шараларды жүргізудің заңдылығын бекітеді.

Әлеуметтік сипаттағы төтенше жағдай-адам шығынына, денсаулыққа зиян келтіруге, елеулі мүліктік залалға немесе халықтың тұрмыс-тіршілігі жағдайларының бұзылуына әкеп соғуы мүмкін немесе әкеп соққан әлеуметтік қатынастар саласындағы белгілі бір аумақта қайшылықтар мен жанжалдардың туындауына байланысты төтенше жағдай;

Әлеуметтік сипаттағы төтенше жағдайдың құқықтық режимі төтенше жағдайды енгізу үшін негіз болып табылатын әлеуметтік сипаттағы төтенше жағдайлардың алдын алуды және жоюды жүзеге асыратын мемлекеттік органдардың шұғыл ден қою және жұмыс істеуінің ерекше режимін білдіреді.

Төтенше жағдай-азаматтардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету және Қазақстан Республикасының конституциялық құрылысын қорғау мүдделерінде ғана қолданылатын және азаматтардың, шетелдіктердің және азаматтығы жоқ адамдардың құқықтары мен бостандықтарына, сондай-ақ заңды тұлғалардың құқықтарына жекелеген шектеулер белгілеуге жол беретін және оларға қосымша міндеттер жүктейтін, мемлекеттік органдар, ұйымдар қызметінің ерекше құқықтық режимі болып табылатын уақытша шара;

"Қазақстан Республикасының Ұлттық ұланы туралы" Қазақстан Республикасының Заңында 6-тарауда айқындалған. **Ұлттық ұланның мәжбүрлеу шараларын қолдануы және 21-бапта** бекітілген. **Дене күшін, арнайы құралдарды, қаруды, әскери және арнайы техниканы қолдану шарттары мен шектері:**

I. Ұлттық ұланның әскери қызметшілері өздеріне жүктелген міндеттерді орындау кезінде, егер оларға жүктелген міндеттерді өзге тәсілдермен орындау мүмкін болмаса, қаруды, арнайы құралдарды, әскери және арнайы техниканы, сондай-ақ дене күшін алып жүруге, сақтауға және қолдануға құқылы.

II. Дене күші, арнайы құралдар, қару, әскери және арнайы техника осы Заңда және Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық актілерінде көзделген жағдайларда қалыптасқан жағдай негізге алына отырып қолданылады.

III. Ұлттық ұланның әскери қызметшілері арнайы даярлықтан өтуге, сондай-ақ дене күшін, арнайы құралдарды, қаруды, әскери және арнайы техниканы қолдануға байланысты іс-әрекеттерге жарамдылығына және зардап шеккендерге дәрігерге дейінгі көмек көрсете білуіне мерзімді тексеруден өтуге міндетті.

IV. Дене күшін, арнайы құралдарды, қаруды, әскери және арнайы техниканы қолдану кезінде Ұлттық ұланның әскери қызметшісі міндетті:

1) дене күшін, арнайы құралдарды, қаруды, әскери және арнайы техниканы қолдануды кешіктіру азаматтардың, ішкі істер органдары әскери қызметшілерінің немесе қызметкерлерінің өмірі мен денсаулығына тікелей қауіп төндіретін жағдайларды қоспағанда, бұл ретте өздеріне қатысты дене күшін, арнайы құралдарды, қаруды, әскери және арнайы техниканы қолдану көзделетін адамдарға өз талаптарын орындау үшін жеткілікті уақыт бере отырып, оларды қолдану ниеті туралы ескертуге міндетті, өзге де ауыр

зардаптарға әкеп соғуы мүмкін немесе қалыптасқан жағдайда мұндай ескерту орынсыз немесе мүмкін емес болып табылса;

2) дене жарақатын алған адамдарға дәрігерге дейінгі көмек көрсетуді қамтамасыз етсін;

3) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен кейіннен прокурорға хабарлау үшін дене күшін, арнайы құралдарды, қаруды, әскери және арнайы техниканы қолдану нәтижесінде жараланудың немесе қайтыс болудың барлық жағдайлары туралы өзінің тікелей командиріне (бастығына) дереу баяндауға міндетті.

22-бапта. Дене күшін қолдану бекітілген:

І. Ұлттық ұланның әскери қызметшілері, егер қылмыстық және әкімшілік құқық бұзушылықтардың жолын кесудің өзге тәсілдері Ұлттық ұлан әскери қызметшілерінің өздерінің қызметтік міндеттерін орындауын қамтамасыз етпесе, өзін-өзі қорғау, қылмыстық және әкімшілік құқық бұзушылықтардың жолын кесу, оларды жасаған адамдарды ұстау, Ұлттық ұлан әскери қызметшілерінің заңды талаптарына қарсылықты еңсеру үшін дене күшін, оның ішінде күрестің жауынгерлік тәсілдерін қолдануға құқылы.

23-бапта. Арнайы құралдарды қолдану бекітілген:

І. Ұлттық ұланның әскери қызметшілері үшін арнайы құралдарды қолдануға құқылы.:

1) азаматтарға, әскери қызметшілерге, ішкі істер органдары қызметкерлеріне жасалған шабуылға тойтарыс беру арқылы жүзеге асырылады;

2) Ұлттық ұлан әскери қызметшілерінің және қоғамдық тәртіпті сақтау жөніндегі қызметтік міндеттерді немесе азаматтық борышты атқаратын өзге де адамдардың заңды талаптарына бағынбаудың немесе қарсылық көрсетудің жолын кесу, құқық бұзушылықтардың алдын алу және жолын кесу;

3) жасырынуға немесе қарсылық көрсетуге тырысатын қылмыстық құқық бұзушылықтар жасау кезінде қолға түскен адамдарды ұстап алу;

4) Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес адамдарды ұстап алу жолымен жүзеге асырылады;

5) қылмыстық құқық бұзушылықтар жасады деп күдік келтірілген адамдарды (айыпталушыларды), әкімшілік құқық бұзушылықтар жасаған адамдарды қылмыстық-атқару жүйесі мекемелерінде ұсталатын адамдардың мінез-құлқына, олардың аумағындағы азаматтарға бақылау мен қадағалауды жүзеге асыру кезінде ұстап алу және аумақтық ішкі істер органдарына жеткізу, сондай-ақ сотталғандарды, бағынбайтын немесе қарсылық көрсететін күзетпен ұсталатын адамдарды айдауылмен алып жүру және күзету, сондай-ақ олар қашып кетуі мүмкін деп пайымдауға негіздер болған, айналадағыларға және өзіне зиян келтіру немесе Ұлттық ұланның әскери қызметшісіне қарсылық көрсету;

6) Ұлттық ұлан күзететін әскери қалашықтарға, әскери эшелондарға (көлікке) және көлік колонналарына жасалған шабуылға тойтарыс беру объектілері;

7) кепілге алынған адамдарды, басып алынған үйлерді, үй-жайларды, құрылыстарды, көлік құралдарын және жергілікті жер учаскелерін босату;

8) көлік құралдарының, байланыс құралдарының, меншік нысанына қарамастан ұйымдардың жұмысын бұзатын, сондай-ақ қылмыстық-атқару жүйесі мекемелерінің жұмысына іріткі салатын жаппай тәртіпсіздіктер мен әрекеттердің жолын кесу;

9) жүргізушілері полиция қызметкерлерінің немесе Ұлттық ұлан әскери қызметшілерінің тоқтау туралы заңды талаптарын орындамаған Көлік құралдарын тоқтатқан жағдайларда тоқтатылады.

II. Ұлттық ұланның әскери қызметшілері пайдаланатын арнайы құралдар ретінде:

1) резеңке таяқшалар - тармақшаларда көзделген жағдайларда 1), 2), 3), 4), 6), 7) және 8) Осы баптың 1-тармағының;

2) тармақшаларда көзделген жағдайларда-Көзден жас ағызатын газ 1), 2), 3), 4), 6), 7) және 8) Осы баптың 1-тармағының;

3) кісендер - осы баптың 1-тармағының 2), 3), 4) және 5) тармақшаларында көзделген жағдайларда. Қол кісендері болмаған кезде әскери қызметшілер байлау үшін қолда бар құралдарды пайдалануға құқылы;

4) тармақшаларда көзделген жағдайларда - алаңдататын әсердің Жарық-дыбыс құралдары 1), 4), 6), 7) және 8) Осы баптың 1-тармағының;

5) Осы баптың 1 - тармағының 4) және 7) тармақшаларында көзделген жағдайларда-кедергілерді жою құралдары;

6) көлік құралдарын мәжбүрлеп тоқтату құралдары-осы баптың 1-тармағының 9) тармақшасында көзделген жағдайларда;

7) қызметтік иттер-тармақшаларда көзделген жағдайларда 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7) және 8) Осы баптың 1-тармағының талаптары сақталуға тиіс.

III. Арнайы құралдардың барлық түрлері осы Заңның 24-бабының 1-тармағында көзделген жағдайларда да қолданылуы мүмкін.

4. Арнайы құралдың түрі, оны қолданудың басталу уақыты мен қарқындылығы қалыптасқан жағдайды, құқық бұзушылықтың сипатын және құқық бұзушының жеке басын ескере отырып айқындалады.

5. Топтық немесе өзге де шабуыл жасаған, қарсылық көрсеткен, сондай-ақ азаматтардың өмірі мен денсаулығына қатер төнген жағдайларды қоспағанда, жүктілік белгілері көрінетін әйелдерге, мүгедектік белгілері анық білінетін адамдарға және жас балаларға қатысты арнайы құралдарды қолдануға тыйым салынады.

24-бапта. Қару қолдану бекітілген:

I. Ұлттық ұланның әскери қызметшілері қару қолдануға құқылы:

1) азаматтарды олардың өмірі мен денсаулығына қатер төндіретін шабуылдан қорғау қағидаттарына негізделеді;

2) судьяларға, әскери қызметшілерге, ішкі істер органдарының, соттың және прокуратураның қызметкерлеріне олардың өмірі мен денсаулығына қатер төндіретін шабуыл жасауға тойтарыс беру, сондай-ақ олардың қаруы мен әскери техникасын тартып алу әрекеттерінің жолын кесу арқылы жүзеге асырылады;

3) әлеуметтік сипаттағы төтенше жағдай тоқтатылған, оның ішінде қылмыстық-атқару жүйесі мекемелерінде, тергеу изоляторларында, түрмелерде,

сондай-ақ төтенше жағдайдың құқықтық режимі қамтамасыз етілген кезде тоқтатылады;

4) кепілге алынған адамдарды, басып алынған күзетілетін объектілер мен коммуникацияларды, арнайы жүктерді, әскери техниканы босату;

5) азаматтардың өмірі мен денсаулығына не меншікке қарсы ауыр немесе аса ауыр қылмыс жасау кезінде қолға түскен, жасырынуға әрекет жасаған, сондай-ақ қарулы қарсылық көрсеткен адамдарды ұстап алу;

6) өздеріне қатысты бұлтартпау шарасымен күзетпен ұстау таңдалған; бас бостандығынан айыруға сотталған адамдардың күзетпен ұстаудан қашуының жолын кесу, сондай-ақ оларды күшпен босату әрекеттерінің жолын кесу үшін;

7) егер жүргізуші өз әрекеттерімен азаматтардың немесе Ұлттық ұлан жеке құрамының өміріне немесе денсаулығына қатер төндірсе не Ішкі істер органдары қызметкерлерінің немесе Ұлттық ұлан әскери қызметшілерінің заңды талаптарына қарамастан, тоқтаудан бас тартса, сондай-ақ егер сотталған адам көлік құралын қашу үшін пайдаланса, көлік құралын зақымдау арқылы тоқтатқан жағдайларда жол берілмейді;

8) азаматтарға немесе Ұлттық ұлан мен құқық қорғау органдарының әскери қызметшілеріне қарсы қаруды пайдаланатын немесе қолданатын жаппай тәртіпсіздіктерге қатысушыларды бейтараптандыру;

9) әскери қалашықтарға, әскери эшелондарға (көлікке), көлік лектеріне, күзетілетін объектілер мен коммуникацияларға, арнайы жүктерге, күзетшілерге, қарауылдың (әскери нарядтың) басқа да адамдарына немесе қарауыл үй-жайына, азаматтардың тұрғын үй-жайларына, мемлекеттік билік органдары, меншік нысанына қарамастан ұйымдар орналасқан үй-жайларға топтық немесе қарулы шабуыл жасауға (оның ішінде көлік құралдарын пайдалана отырып) тойтарыс беру;

10) Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасында қарулы жанжалдарды және басқа да арандатуларды тоқтату қағидаттарына негізделеді;

11) Ұлттық ұлан әскери қызметшілерінің құқыққа қарсы іс-әрекеттерді тоқтату және осы адамдарда бар қаруды, оқ-дәрілерді, жарылғыш заттарды, жарылғыш немесе ұқсас құрылғыларды, арнайы дайындалған техникалық құралдарды, тез тұтанатын және жанғыш сұйықтықтарды, улы және радиоактивті заттарды, арнайы құралдар мен әскери техниканы немесе денеге зақым келтіру үшін арнайы бейімделген басқа да заттарды тапсыру туралы заңды талаптарын орындаудан бас тартатын қарулы адамдардың қарсылығын басу, қолданылуы Ұлттық ұлан әскери қызметшісінің және (немесе) ішкі істер органдары қызметкерінің, өзге де адамдардың өміріне немесе денсаулығына қатер төндіруі мүмкін;

12) азаматтарға қару қолдану ниеті туралы ескерту, дабыл белгісін беру және көмекке шақыру;

13) азаматтардың өміріне немесе денсаулығына тікелей қатер төндіретін жануарды залалсыздандыру жағдайларында қолдануға құқылы;

14) күзетілетін объектілердің, бекеттердің және жауынгерлік қызмет өткеретін басқа да орындардың аумағына адамдардың құқыққа қарсы тәсілмен

кіру әрекеттерін тыю немесе бұл әрекеттерді өзге тәсілдермен тыю мүмкін болмаған кезде олардан шығып кету.

II. Қару Қаруды, жарылғыш заттарды, жарылғыш немесе оларды имитациялайтын құрылғыларды, арнайы дайындалған техникалық құралдарды, тез тұтанатын және жанғыш сұйықтықтарды, улы және радиоактивті заттарды, әскери және арнайы техниканы, Көлік құралдарын, ұшу аппараттарын, теңіз немесе өзен кемелерін пайдалана отырып жасалған шабуылға тойтарыс беру кезінде, күзеттен қарумен не көлік құралдарымен, ұшу аппараттарымен, теңіз немесе өзен кемелерімен қашқан кезде, сотталған (күзетпен қамауға алынған адамдар) түнде немесе көру мүмкіндігі шектеулі жағдайларда қашқан, қозғалыс кезінде, топтасып немесе өзге де қарулы шабуыл жасау, қарулы қарсылық көрсету кезінде, сондай-ақ азаматтардың өмірі мен денсаулығына қатер төнген кезде көлік құралдарынан, теңіз немесе өзен кемелерінен қашып кету жағдайларында қолданылуы мүмкін.

III. Топтасып немесе өзге де қарулы шабуыл жасаған, қарулы қарсылық көрсеткен, сондай-ақ азаматтардың өмірі мен денсаулығына қатер төнген жағдайларды қоспағанда, әйелдерге, мүгедектік белгілері анық білінетін адамдарға және жас балаларға қатысты қару қолдануға тыйым салынады.

25-бапта. Әскери және арнайы техниканы қолдану бекітілген:

I. Ұлттық ұланның қару-жарағынан тұратын әскери және арнайы техника мыналарға қолданылады::

1) кепілге алынған адамдарды, басып алынған күзетілетін объектілер мен коммуникацияларды, арнайы жүктерді, әскери техниканы босату;

2) Азаматтарды, бұл әрекетті өзге тәсілмен тыю мүмкін болмаған кезде, олардың өмірі мен денсаулығына қатер төндіретін шабуылдан қорғау қағидаттарына негізделеді;

3) егер жүргізуші Ішкі істер органдары қызметкерлерінің немесе Ұлттық ұлан әскери қызметшілерінің заңды талаптарына қарамастан тоқтаудан бас тартса, көлік құралын төтенше жағдай режимі жағдайларында тоқтатқан жағдайларда жол берілмейді;

4) әскери қалашықтарға, әскери эшелондарға (көлікке), көлік лектеріне, күзетілетін объектілер мен коммуникацияларға, арнайы жүктерге, азаматтардың тұрғын үй-жайларына, мемлекеттік билік органдары, меншік нысанына қарамастан ұйымдар орналасқан үй-жайларға топтасып немесе қарулы шабуыл жасауға (оның ішінде көлік құралдарын пайдалана отырып) тойтарыс беруге;

5) Ұлттық ұлан әскери қызметшілерінің құқыққа қарсы әрекеттерді тоқтату және осы адамдарда бар қару мен әскери техниканы тапсыру туралы заңды талаптарын орындаудан бас тартатын қарулы адамдардың қарсылығын басу арқылы жүзеге асырылады.

2. Осы Заңның 23-бабы 1-тармағының 4), 6), 7) және 8) тармақшаларында көзделген жағдайларда әскери бөлім командирінің немесе оның орынбасарының нұсқауы бойынша суатқыштар мен броньды машиналар қолданылуы мүмкін.

Қылмыстық құқықта "жаппай тәртіпсіздіктер" зорлық-зомбылықпен, погромдармен, өртеумен, мүлікті жоюмен, атыс қаруын, жарылғыш заттарды немесе жарылғыш құрылғыларды қолданумен, сондай-ақ билік өкіліне қарулы қарсылық көрсетумен қатар жүретін жаппай тәртіпсіздіктерді ұйымдастырудан және оған қатысудан тұратын қоғамдық қауіпсіздікке қарсы қылмыс ретінде қаралады.

Жаппай тәртіпсіздіктер - зорлық-зомбылықпен, погромдармен, өртеумен, қиратумен, мүлікті жоюмен, атыс қаруын, жарылғыш заттарды немесе жарылғыш құрылғыларды қолданумен, сондай-ақ билік өкіліне қарулы қарсылық көрсетумен қатар жүретін, қоғамдық қауіпсіздік пен қоғамдық тәртіпке қарсы наразылық білдіретін адамдардың көп саны жасайтын іс-әрекеттер

Жаппай тәртіпсіздіктердің қоғамдық қауіптілігі-олар мемлекеттік органдар мен басқару органдарының қызметін парализациялай алады, қоғамдық тәртіпті жаппай бұзуға, қоғамдық қауіпсіздікке қауіп төндіреді, адам өліміне әкеп соғады, мемлекетке, қоғамға немесе белгілі бір адамға елеулі экономикалық зиян келтіреді.

Өзінің қауіптілігіне байланысты бұл іс-әрекет қылмыстық жазаланады және Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 272-бабында көзделген, ол мыналарды айқындайды:

1. Зорлық-зомбылықпен, погромдармен, өртеумен, қиратумен, мүлікті жоюмен, атыс қаруын, жарылғыш заттарды немесе жарылғыш құрылғыларды қолданумен, сондай-ақ билік өкіліне қарулы қарсылық көрсетумен, оның ішінде шетелдік көздерден алынған құралдарды пайдалана отырып, жаппай тәртіпсіздіктерді ұйымдастыру төрт жылдан он жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айыруға жазаланады.

2. Осы баптың бірінші бөлігінде көзделген жаппай тәртіпсіздіктерге қатысу үш жылдан сегіз жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айыруға жазаланады.

3. Билік өкілдерінің заңды талаптарына және жаппай тәртіпсіздіктерге белсенді бағынбауға шақыру не жаппай тәртіпсіздіктерге арандату, сол сияқты азаматтарға зорлық-зомбылық жасауға шақыру-үш жылға дейінгі мерзімге бас бостандығын шектеуге не сол мерзімге бас бостандығынан айыруға жазаланады

Туындаған салдарларға байланысты, сондай-ақ ҚР ҚК басқа да баптары көзделеді (106-бап. Денсаулыққа қасақана ауыр зиян келтіру 99-бап. Кісі Өлтіру, 109-Бап. Ұрып-Соғу, 255-Бап. Терроризм актісі, 261-бап. Адамды кепілге алу, 187-бап, Ұсақ-түйек ұрлау, 188-бап. Ұрлық, 191-Бап. Тонау).

Бір қарағанда, тобыр басқарылмайды, бірақ бұл жағдайдан алыс, оны басқаруға болады!

Сур.1. Үлгі құрылымы толпы

Әдетте, бір немесе бірнеше көшбасшы пайда болған кезде (Егер бұл өздігінен орын алса) немесе көпшіліктің пайда болуымен (егер ол арандатса) жарияланады. Олар тәртіпсіздіктердің негізгі ұйымдастырушылары мен қозғаушылары (сурет. 1).

Көшбасшылар өздерінің көмекшілеріне, үгітшілерге сүйенеді,олардың негізгі міндеті-арандату және арандату. Үгітшілер көбінесе құқық қорғау органдарының өкілдерімен тікелей байланыс орнатып, соңғыларын жауап беруге мәжбүр етеді. Үгітшілер полиция немесе әскери қызметкерлер келтірген жарақат, жарақат және т.б. модельдейді. Егер шынымен жараланғандар қаптайда болса, онда олар қанға әсер ету үшін қажет мөлшерден әлдеқайда үлкен таңғыштар қолданады. Тіпті жеңіл зардап шеккен тобыр мүшелері зембілге төселеді, қауіпсіз жерге "эвакуацияланады" және т. б.

Топтың соққы күші-оның белсенді қатысушылары. Олар көлікті қағып, доңғалақтардың резеңкесін кесіп, терезелерді қағып, полиция қызметкерлері мен әскери қызметкерлерге тастар мен басқа да заттарды лақтырады.

Көпшіліктің едәуір бөлігі тәртіпсіздіктерге енжар қатысушылардан тұрады. Олардың іс-әрекеттері, әдетте, қорлаушы ұрандарды айқайлау, әдепсіздіктерді айқайлау, әскери қызметшілер мен полиция қызметкерлерін азғындату, оларды өз жағына тарту әрекеттері арқылы көрінеді.

Ақырында, көпшіліктің арасында оның тәртіпсіздіктерге қатыспайтын бөлігі бар-қызығушылық танытатын және кездейсоқ жағдайларға байланысты адамдар. Олар болып жатқан оқиғаларға қызығушылық танытады, оқиғалардың дамуын қызығушылықпен бақылайды және басшылардың дұрыс үгіт-насихатымен олар оқиға орнын босатуға оңай келіседі. Керісінше, құқық қорғау күштерінің ойластырылмаған әрекеттері олардың бейтараптығын әскерлер мен полицияның агрессивтілігі мен қарсылығына айналдыруы мүмкін.

Әдетте, тәртіпсіздіктердің дамуы үш негізгі кезеңде өтеді.

Біріншісінде-шығу кезінде қатысушылар бірнеше ондағаннан жүздеген адамға дейін үлкен адамдар тобына біріктіріледі.

Олардың қызметі көбінесе билік органдарына қойылатын талаптармен, кейде қауіп-қатерлермен шектеледі және, әдетте, заңмен рұқсат етілген әрекеттерден асып кетпейді.

Екіншісінде-көпшіліктің қалыптасуы, топтардың жалпы массаға бірігуі бар, олардың саны жүздеген және мыңдаған адамдардан асуы мүмкін. Қатысушылардың талаптары осы кезеңде неғұрлым категориялық, көбінесе ультиматумдық сипатқа ие болады. Ең белсенді бөлігі қоғамдық тәртіпті бұзады және оларға қатысады.

Үшінші кезеңде жекелеген адамдардың (топтардың) құқық бұзушылықтары заңға ашық шақыру нысанына ие болады, айналасындағылардың өмірі мен денсаулығы үшін қауіпті батыл қулықтармен, погромдармен және қиратулармен қоса жүреді, басқаша айтқанда, жаппай тәртіпсіздіктер туындайды.

Жаппай тәртіпсіздіктерді дамытудың әрбір кезеңіне оларды бейтараптандыру жөніндегі шаралар сәйкес келеді.

Бірінші кезеңде, қалыптасып келе жатқан топтардың іс-әрекеттері қоғамдық тәртіп шеңберінен шықпаса, мұндай шаралар ескерту түрінде болады. Бұл азаматтар арасында түсіндіру жұмыстарын жүргізуден, тобырдың пайда болуына тыйым салудан, полиция мен әскери нарядтардың тығыздығын арттырудан тұрады.

Егер қабылданған шаралар оң нәтиже бермесе және азаматтардың жекелеген топтары қоғамдық тәртіпті бұзса, олардың әрекеттерінің жолын кесу бойынша іс-шаралар жүргізіледі. Олар әскери нарядтардың полициямен бірлесіп бұзақылық адамдарды оқшаулау, оларды ұсақ топтарға бөлу, қоздырушылар мен белсенді қатысушыларды ішкі істер органдарына жеткізу бойынша батыл әрекеттерінен тұрады.

Жаппай тәртіпсіздік туындаған жағдайда аға жедел бастықтың басшылығымен арнайы операция жүргізіледі. Елді мекендегі жаппай тәртіпсіздіктердің жолын кесу жөніндегі арнайы операцияға қатыса отырып, Ұлттық ұлан бөлімшелері тартылуы мүмкін:

- ішкі істер органдарына жаппай тәртіпсіздіктерді оқшаулау, тобырды тарату және оны арнайы операция жүргізілетін ауданнан ығыстыру, жаппай тәртіпсіздіктердің ұйымдастырушылары мен белсенді қатысушыларын ұстау бойынша көмек көрсету;

- патрульдік-бекеттік қызмет атқару;

- мемлекеттік билік органдарының ғимараттарын (банктерді, радио, теледидар және телефон-телеграф станцияларын, басқа да маңызды объектілерді), әскер әскери қызметшілері мен олардың отбасы мүшелері жинақы тұратын орындарды күзетуді күшейту;

- сүзу пункттерін қорғау;

- ұсталғандарды айдауылдауға.

Әлеуметтік сипаттағы төтенше жағдайдың құқықтық режимі кезінде шұғыл ден қою және басқару жүйесінің жұмыс органы жедел штаб болып табылады.

Әлеуметтік сипаттағы төтенше жағдайларды оқшаулау және жою жөніндегі бірінші кезектегі іс-қимылдар мемлекеттік органдардың кешенді күштері мен құралдарын тарта отырып, мемлекеттік органдардың бұрын бекітілген жоспарларына сәйкес ұйымдастырылады.

Әлеуметтік сипаттағы төтенше жағдайды жою жөніндегі бірінші кезектегі іс-қимылдар кезінде жедел штаб басшысының шешімі бойынша мынадай уақытша шектеулер қолданылуы мүмкін:

1) қауіпті өндірістік объектілердің қызметін тоқтата тұру болып табылады;

2) Жеке және (немесе) заңды тұлғаларға байланыс қызметтерін көрсетуді тоқтата тұру және (немесе) байланыс желісі мен құралдарын пайдалануды шектеу болып табылады;

3) қоғамдық тәртіптің сақталуын, мемлекеттік күзетуге жататын объектілерді және халықтың тыныс-тіршілігі мен көліктің жұмыс істеуін қамтамасыз ететін объектілерді, сондай-ақ ерекше материалдық, тарихи, ғылыми, көркемдік немесе мәдени құндылығы бар объектілерді күзетуді күшейту болып табылады;

4) әлеуметтік сипаттағы төтенше жағдай аймағында тұратын жеке тұлғаларды уақытша көшіру;

5) қару-жарақ, оқ-дәрілер, жарылғыш заттар, қатты әсер ететін химиялық және улы заттар саудасына шектеу қою немесе тыйым салу, дәрілік заттардың, есірткі құралдарының, Атихотропты заттардың, оларға ұқсас заттар мен прекурсорлардың, этил спирті мен алкоголь өнімінің айналымына ерекше режим белгілеу жатады.

Әлеуметтік сипаттағы төтенше жағдай аймақтарының шекараларын жедел штаб басшысы айқындайды.

Жедел штабтың басшысы аға жедел бастық болып табылады.

Елді мекендегі жаппай тәртіпсіздіктерді жою жөніндегі арнайы операцияға қатысу үшін әскери жедел резерв (бұдан әрі - ӘЖРез) дайындалады және қолданылады.

ӘЖРез-Ұлттық ұланның басқару органынан және Қызметке тартылмаған бөлімшелерінің жеке құрамынан тұратын, дағдарыс жағдайы туындаған кезде кенеттен туындайтын міндеттерді орындауға арналған уақытша құрылатын бөлімше.

Өзін-өзі бақылау сұрақтары

1. Арнайы операцияның мәнін ашыңыз.
2. Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының бөлімшелерін жаппай тәртіпсіздіктердің жолын кесу жөніндегі арнайы операцияға тартудың құқықтық негізін баяндаңыз.
3. Әлеуметтік сипаттағы төтенше жағдайдың мәнін ашыңыз.
4. Төтенше жағдайдың мәнін ашыңыз.
5. Дене күшін, арнайы құралдарды, қаруды, әскери және арнайы техниканы қолдану шарттары мен шектерін баяндаңыз.
6. Ұлттық ұланның әскери қызметшілері қандай жағдайларда дене күшін қолдануға құқылы?
7. Ұлттық ұланның әскери қызметшілері қандай жағдайларда арнайы құралдарды қолдануға құқылы?
8. Ұлттық ұланның әскери қызметшілері қандай жағдайларда қару қолдануға құқылы?
9. Ұлттық ұланның қаруланыуынан тұратын әскери және арнайы техника қандай жағдайларда қолданылады?
10. Жаппай тәртіпсіздіктерге анықтама беріңіз, осы әрекеттің қауіптілігін ашыңыз.
11. Жаппай тәртіпсіздіктер дамуының негізгі кезеңдерін және олардың сипаттамаларын ашыңыз.
12. ӘЖРез анықтамасын баяндаңыз.

2 тарау.
Мақсаты және тактикалық-техникалық сипаттамалары тітіркендіргіш әсері бар арнайы құралдар.

Арнайы құралдар – бұл шабуылға тойтарыс беру, қылмыс жасаудың жолын кесу, қарсылық көрсету, іздестіру, ұстау, ұсталғандарды жеткізу, қамаудан қашудың жолын кесу, кепілге алынған адамдарды, басып алынған ғимараттарды, үй-жайларды, құрылыстарды, көлік құралдары мен учаскелерді босату, оның ішінде жаппай тәртіпсіздіктердің жолын кесу, Көлік құралдарын тоқтату кезінде объектіге өлімге әкеп соқпайтын кері әсер ету мақсатында құқық қорғау органдары мен Ұлттық ұланның қолдануына арнайы әзірленген және арналған әртүрлі бұйымдар, қаруларуға қабылданған және заңнамамен әскери мақсаттағы өнімге жатқызылмайтын;

Тітіркендіретін әсері бар арнайы құралдар (бұдан әрі-ТӘБАҚ).

Тітіркендіргіш әсері бар арнайы құралдар (Көзден жас ағызатын газ) - құрамында тітіркендіретін заттар (ирританттар) бар Ұлттық ұлан мен ішкі істер органдарының белсенді қорғаныс құралдары және құқық бұзушыларды белсенді мақсатты заңсыз іс-әрекеттерді жүргізу қабілетінен қысқа мерзімге айыруға арналған, олардың өмірі мен денсаулығына зиян келтірмей, құқық тәртібін одан әрі бұзудан бас тартуға мәжбүрлеуге мүмкіндік береді.

Тақ тәуелсіз және көмекші мақсатқа ие.

Бұл құралдар жаппай тәртіпсіздіктерді жою барысында, арнайы операциялар жүргізу кезінде жекелеген құқық бұзушыларға және олардың шағын топтарына ықпал етуге, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының әскери қызметшілерін жеке қорғауға арналған.

Бұл көмекші құралдар ретінде заңсыз қарулы құрылымдарды жою үшін арнайы операциялар жүргізу кезінде қолданылады. Тақ қолданудың мақсаты-құқық бұзушыларды азғындату және азғындату, оларды белсенді іс-қимыл жүргізуден бас тартуға мәжбүрлеу, олардың көздеп оқ атуына кедергі жасау, олардың арасындағы басқару мен өзара іс-қимылды бейтараптандыру. Осы мақсатқа қол жеткізу қойылған міндеттерді табысты шешуге мүмкіндік береді.

Тақ пайдалану қажеттілігін айқындайтын Негізгі ерекшеліктер: өздеріне қарсы қолданылған құқық бұзушылардың денсаулығына ауырлығы орташа дәрежеден жоғары емес зиян келтіру; әдеттегі қару-жарақ түрлерін қолдану нәтижесінде қирауы мүмкін ғимараттарды, құрылыстарды және басқа да инфрақұрылым объектілерін сақтау болып табылады.

Бірнеше факторлар біріктірілген арнайы құралдар пайда болды және жетілдірілді. Әр түрлі әсерлері бар арнайы зақымдану құралдарын қолдану немесе оларды бір құралға біріктіру сәтті нәтижеге әкеледі.

Тақ (ирританттар) - адамның шырышты қабаттары мен тері қабаттарына түскен кезде қабыну реакциясын тудыратын заттар тобы.

Қолдану тәсілі бойынша Ұлттық ұланның қару-жарағындағы тағақ:

- аэрозоль орамалары;
- қол аэрозольді гранаталар;
- гранатометтер мен арнайы құрылғыларға арналған газ гранаталары бар оқ атулар.

Әсер ету тәсілі бойынша тақ бөлінеді:

- мия (лакриматорлар) - көздің қатты тітіркенуін және соған байланысты лакримация рефлексін тудырады;

- стерниттер (түшкіру газдары) - назофаринстің қатты тітіркенуін тудырады, бұл ауыр түшкіру мен жөтелді тудырады:

- алгогендер-шырышты қабықтарға немесе теріге түскен кезде күйікпен салыстыруға болатын қатты ауыру сезімін тудыратын заттар:

- қалақай - жергілікті немесе жалпы аллергиялық реакцияны тудырады.

Ұлттық ұланның қару-жарағында тұрған тағақ жабдықтары үшін:

- хлорацетофенон (CN);

- оротохлорбензальмалонодипитрил (CS);

- пеларгон қышқылының морфолиді (қызыл бұрыш сығындысы, басқа атаулар - "скорпион", каАТаицин, ОЖ).

Тітіркендіргіш заттар тез әрекет ететін заттарға жатады. Сонымен қатар, олардың әрекеті, әдетте, қысқа мерзімді, өйткені тақ қолдану аймағынан шыққаннан кейін улану белгілері 30 минут ішінде өтеді. Ирританттар үшін өлімге әкелетін әсер ағзаға минималды және оңтайлы дозалардан ондаған, жүздеген және мыңдаған есе көп дозалар түскен кезде ғана мүмкін болады.

Белсенді құрамның түріне және мөлшеріне байланысты тақ ашық ауада да, жабық көлемде де қолданыла алады. Ашық ауада тақ қолдану үшін қолайлы жағдайлар-әлсіз желдің болуы (3-5 м / с) және жауын-шашынның болмауы.

Тітіркендіргіш әсері бар арнайы құралдардың сипаттамасы және олардың адам ағзасына әсері:

Хлорацетофенон (ХАФ, CN (цианид))- ең күшті мия құраушылардың бірі. Суда ерімейтін құс шиеінің жеңіл иісі бар түссіз кристалды зат бұрын тағақ жабдықтарында қолданылған. 245 ◦С температурада ыдырамай жанады. Жарылғыш затты жару кезінде онымен араласқан Cnispary (ыдырамай), төзімсіз концентрациясы бар күшті улы газдың бұлтын құрайды.

ХАФ-тың басты кемшілігі-бұл алкоголь мен есірткіге мас болған адамдарға, сондай-ақ жануарларға әсер етпейді.

Ортохлорбензальмалонодинитрил (Си-Эс, CS)- суда ерігіштігі өте төмен, органикалық еріткіштерде жақсы еритін қатты түссіз зат (бұл ерітінділер көбінесе аэрозоль орамаларында қолданылады). CS аэрозолы көздің және жоғарғы тыныс жолдарының шырышты қабаттарына қатты тітіркендіргіш әсер етеді, ол мол лакримация, назофаринс аймағында ауырсыну және кеуде қуысының ауыруы түрінде көрінеді. Көбінесе зақым мұрынмен, конъюнктивитпен және терінің қызаруымен, әсіресе ылғалмен бірге жүреді.

Жоғары концентрацияда тыныс алудың рефлекторлық тоқтауына байланысты есін жоғалтуы мүмкін.

Көздің және тыныс алу жолдарының шырышты қабығының Cs бөлшектерімен тітіркенуі қабақтың еріксіз тығыз жабылуын, мол лакримацияны тудырады. Белгілі бір Атихологиялық әсермен (қару-жарақтың дыбысы, ерекше иіс пен түтінді бұлт, көздің кенеттен өткір ауыруы) біріктіріліп, құқық бұзушыларды дереу тоқтатуға, оларды біраз уақыт белсенді, мақсатты әрекеттер жасау қабілетінен айыруға мүмкіндік береді.

CNI CS-тің маңызды қасиеті-олардың тұрақтылығы, жоғары температурада олар ыдырамайды, 1000 ◦с дейін қыздыру температурасында олар сублимацияланады, яғни олар қатты күйден газ тәрізді күйге өтіп, сұйықтықты айналып өтеді.

Дибензоксазепин (Си-Ар, CR) - сары түсті ұнтақ, суда аздап ериді, спирттерде және эфирде жақсы ериді. Күшті аллогендік әсері бар күшті Көзден жас ағызатын зат. Ингаляция қатты жөтел, түшкіру және мұрынның ағуына әкеледі. Теріге тиген кезде жұмсақ қызарудан эритемаға дейін әсер пайда болуы мүмкін, оны екінші дәрежелі күйікпен салыстыруға болады, ол сумен және сабынмен (содамен) жуғаннан кейін 10-20 минуттан кейін өтеді.

Пеларгон қышқылы морфолиді (қызыл бұрыш сығындысы, басқа атаулар - "скорпион", каАТаицин, олеоресин, каАТикум, ОС) аэрозоль пакеттерін жабдықтау үшін қолданылады. Бұрыш спрейінің белсенді агенті жүйке ұштарына әсер етеді, физикалық ауырсынуды тудырады, көздің шырышты қабығына және адамның назофаринсіне әсер етеді, екі есе әсер етеді:

- шабуылшы көру қабілетін жоғалтады, көздері конвульсивті түрде жабылады, тіпті оларды ашуға тырысқанда да, ол ештеңе көрмейді, өйткені композиция көздің капиллярлық тамырларын кеңейтеді және уақытша соқырлыққа әкеледі;

- шабуылшы тыныс алу жүйесіне тітіркендіргіш заттың әсерінен туындаған бақыланбайтын жөтелді қамтиды.

Денеге және басқа затқа ұқсас әсер етеді - аллилизотиоционат (қыша Ұшпа компоненті).

Белгілі тітіркендіргіш заттардан айырмашылығы, бұрыш спрейлері келесі ерекшеліктерге ие:

- шабуылшыны бірден ұрады;

- жоғары "ауырсыну шегі" бар адамдарға (алкоголь немесе есірткі, Атихикалық ауру), сондай-ақ иттер мен жабайы жануарларға тиімді әсер етеді.

Бұрыш аэрозольдерін қолдану адам денсаулығының одан әрі нашарлауына әкелмейді, симптомдар 30 минуттан кейін толығымен жоғалады. Бұл тәртіпсіздіктердің неғұрлым агрессивті қатысушылары басқа митиующихтардан оқшаулануы үшін жеткілікті.

Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының жарағында арнаулы құралдардың мынадай түрлері тұрады:

- Дрейф " қол ұшқышсыз аэрозольді граната»;
- Дрейф-2 " қол ұшқышсыз аэрозольді граната»;
-РГК-60 тітіркендіргіш әсері бар кассеталық қол гранатасы;
-GH-CS-1 C CS затпен қолмен тітіркендіретін Анар;
- қолмен аэрозоль гранатасы GH-SMK-CS;
- аэрозольді қаптама "жоғары өлшем", "бақылау-ММ"," Сент-Джон Сусланы", " Резеда»;
-P2-A10SL4 Көзден жас ағызатын шуыл гранатасы;
-LSL-G-80 (ГСС-1) Көзден жас ағызатын Жарық-дыбыс Анар);
-LSL-G-100 Көзден жас ағызатын Жарық-дыбыс гранатасы;
-LSL-G-120 Көзден жас ағызатын Жарық-дыбыс Анар, (ГСС-2);

-lssl-G-80 Көзден жас ағызатын түтінді Жарық-дыбыс гранатасы;

-GH-S&F-CS тітіркендіретін және жарық-дыбыстық (аралас) әрекеттің қол гранатасы;

- резеңке оқпен жарақат салатын патрон, резеңке картечпен жарақат салатын патрон;

- "Лафет" кассеталық түрін орнатуға арналған оқ-дәрілер»;

- 40 мм "Гвоздь" ату»;

Қолмен аэрозоль гранаттарына мыналар жатады:

- "Дрейф" қол ұшқышсыз аэрозольді граната»;

- Дрейф-2 " қол ұшқышсыз аэрозольді граната»;

-РГК-60 тітіркендіргіш әсері бар кассеталық қол гранатасы;

- қолмен аэрозоль гранатасы GH-SMK-CS.

Қол газ гранаттарына мыналар жатады:

- РГР "Рулет-ВВ" қуаттылығы мен қауіпсіздігі жоғары тітіркендіретін қол гранатасы»;

- rgsl-85 Көзден жас ағызатын қол гранатасы;

-GH-CS-1 C CS затпен қолмен тітіркендіретін Анар.

Аэрозольдық бүріккіштерге (аэрозольдық қаптамаларға) мыналар жатады:

- аэрозоль орамы "ең жоғары өлшем", "бақылау-ММ", "Сент-Джон Сусланы", "Резеда".

Тітіркендіретін және жарық-дыбыстық әсер ететін қол гранаттарына мыналар жатады:

-P2-A10SL4 Көзден жас ағызатын шуыл гранатасы;

-LSL-G-80 (ГСС-1) Көзден жас ағызатын Жарық-дыбыс Анар);

-LSL-G-100 Көзден жас ағызатын Жарық-дыбыс гранатасы;

-LSL-G-120 Көзден жас ағызатын Жарық-дыбыс Анар, (ГСС-2);

-lssl-G-80 Көзден жас ағызатын түтінді Жарық-дыбыс гранатасы;

-GH-S&F-CS тітіркендіретін және жарық-дыбыстық (аралас) әрекеттің қол гранатасы.

Травматикалық әсер ететін патрондарға мыналар жатады:

- резеңке оқпен жарақат салатын патрон, резеңке картечпен жарақат салатын патрон.

Тітіркендіргіш Гранат (ату) жатады:

- "Лафет"кассеталық түрін орнатуға арналған оқ-дәрілер.

40 мм газ граната ату жатады:

- 40 мм "тырнақ" ату»;

- 40 мм атыс rlv-CS гранатасы бар CS зат.

Арнайы құралдарды қолдануға арналған құрылғылар:

-арнайы КС-23 карабині;

- 12 мм сорғы мылтығы МР-133;

-Форт-500 тегіс ұңғылы мылтық;

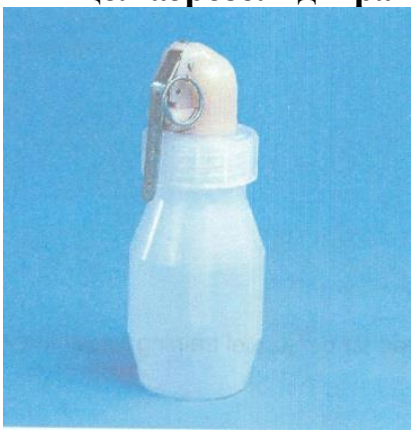
- арнайы құралдарды Атуға арналған кассета түріндегі қондырғы (КАЖҚ);

- арнайы құралдарды ату автоматына арналған саптама;

- 40 мм оқпанды гранатометрге тітіркендіргіш әсер етеді

ГП-25 " ТЫРНАҚ».

«ДРЕЙФ» қол аэрозольді гранатасы

Сур.2. «ДРЕЙФ» қол аэрозольді гранатасы

"ДРЕЙФ" қол аэрозоль гранатасы тітіркендіретін заттың төзімсіз концентрациясы бар аэрозоль бұлтын лезде жасауға арналған. Хлорацетофенон негізіндегі ұнтақ құрамымен жабдықталған (сурет.2).

Анарды оның құлау нүктесінен жақын адамға дейінгі қашықтық кемінде 0,6 м болатындай етіп тастау керек.ол тек ашық жерде қолданылады. Тітіркендіргіш бұлттың көлемі 50 м3 дейін. Жұмыс түрі – жарылғыш диспергирлеу.

"ДРЕЙФ-2" қол аэрозоль гранатасы

Сур.3. "ДРЕЙФ-2" қол аэрозоль гранатасы

"ДРЕЙФ-2" қол аэрозольдық гранатасы арнайы операциялар жүргізу немесе жаппай тәртіпсіздіктердің жолын кесу кезінде тітіркендіргіш заттың аэрозольдік бұлтын әп сәтте жасауға арналған. "CS" негізіндегі ұнтақ құрамымен жабдықталған (сурет.3).

Алкогольдік немесе есірткілік масаң күйдегі адамдарға тиімді әсер етеді. Оны ашық жерлерде және көлемі кемінде 50 м3 болатын жабық бөлмелерде қолдануға болады. Тітіркендіретін бұлттың көлемі 50 м3 кем емес. Жұмыс түрі-жарылғыш диспергирлеу.

АК автоматынан гранатаны саптаманың көмегімен қолдануға болады.

РГК-60РД тітіркендіргіш әсері бар кассеталық қол гранатасы

Сур.4. РГК-60РД тітіркендіргіш әсері бар кассеталық қол гранатасы

РГК-60рд тітіркендіргіш әсері бар кассеталық қол гранатасы арнайы операциялар жүргізу кезінде құқық бұзушыларға Атихофизиологиялық әсер етуге және жаппай тәртіпсіздіктердің жолын кесуге арналған (сурет.4).

Гранаталар іске қосылған кезде "CS"негізіндегі пиротехникалық құраммен жарақталған жарылғыш әрекеттің 7 кассеталық элементі лақтырылады. Кассета элементтерінің ұшу диапазоны 1-ден 7 метрге дейін. Аэрозоль бұлтының пайда болу уақыты-1,5 секунд. Аэрозоль бұлтының радиусы 0,7 метр. Алкогольдік немесе есірткілік масаң күйдегі адамдарға тиімді әсер етеді.

Ол ашық жерлерде қолданылады және көлемі кемінде 50 м3 болатын жабық бөлмелерде қолданыла алады.

АК автоматынан гранатаны саптаманың көмегімен қолдануға болады.

Қол аэрозоль граната GH-SMK-CS

Сур.5. Қол аэрозоль граната GH-SMK-CS

GH-SMK-CS қолмен аэрозоль гранатасы қоғамдық тәртіпті қалпына келтіру, терроризмге қарсы операциялар кезінде, сондай-ақ қылмыскерлерді ұстау және барымтаға алу кезінде пайдалануға арналған (сурет.5). Гранатты пайдаланудың мақсаты-құқық бұзушылардың белсенді мақсатты іс-әрекеттерді жүргізу және физикалық агрессияны көрсету мүмкіндігінен уақытша айыру

үшін инкапаситантты орта құру. Анар құрамында CS бар Ақ бұлт пайда болуына байланысты көзге, теріге және жоғарғы тыныс жолдарына қатты тітіркендіргіш әсер етеді.

Техникалық сипаттамалары

Жалпы массасы, kg ..... 0.295 артық емес

Габариттік өлшемдері, mm

- диаметрі.....62-ден артық емес
- биіктігі .....175-тен артық емес

Жарылғыш заттың AF17

Баяулау уақыты, s..... 2-ден 4-ке дейін

Тітіркендіргіш зат ..... CS

Аэрозоль бұлтының болу уақыты, s ..... кемінде 15

Аэрозоль бұлт көлемі, m3..... . 50-ден кем емес

Толтырғыш..... CS затына негізделген құрамы және түтін құрамы қызыл фосфор базасы (RP)

Пайдаланудың температуралық диапазоны, 0С..... .. минус 40-тан 40-қа дейін

"Рулет-ВВ" тітіркендіргіш әсері бар қол гранатасы

Сур.6 "Рулет-ВВ" тітіркендіргіш әсері бар қол гранатасы

"Рулет-ВВ" тітіркендіргіш әсері бар қол гранатасы тітіркендіргіш заттың аэрозольдік бұлтын жасауға және арнайы операциялар жүргізу кезінде құқық бұзушылардың Атиховолдық тұрақтылығын басуға және темекі шегетін әрекет гранатасының жаппай тәртіпсіздіктерінің жолын кесуге арналған және "CS" негізіндегі пиротехникалық құраммен жарақталған (сурет.6).

Белсенді газ шығару кезеңінде Анар өз осінің айналасында айналады және сынған траектория бойынша қозғалады, бұл құқық бұзушыларға оны қолға алуға мүмкіндік бермейді. Алкогольдік немесе есірткілік масаң күйдегі адамдарға тиімді әсер етеді.

Келтірілген зақымдану ауданы 200 м2. Қарқынды газ шығарудың орташа уақыты 14 секундтан аспайды. Жұмыс түрі-термиялық сублимация. Ол тек ашық жерлерде қолданылады.

АК автоматынан гранатаны саптаманың көмегімен қолдануға болады.

Rgsl-85 Көзден жас ағызатын қол гранатасы

Сур.7. Rgsl-85 Көзден жас ағызатын қол гранатасы

Rgsl-85 Көзден жас ағызатын қол гранатасы тітіркендіретін заттың аэрозольдік бұлтын жасауға және арнайы операциялар жүргізу кезінде құқық бұзушылардың Атиховолдық тұрақтылығын басуға және жаппай тәртіпсіздіктердің жолын кесуге арналған, "CS" негізіндегі пиротехникалық құраммен жабдықталған (сурет.7).

Граната іске қосылған кезде корпуста тесіктер пайда болады, олардан белсенді газ шығады. Гранатаның корпусы алюминийден жасалған және гранатаның жұмыс процесінде металл қызады, бұл құқық бұзушыларға оны қолға алуға мүмкіндік бермейді. Алкогольдік немесе есірткілік масаң күйдегі адамдарға тиімді әсер етеді.

Қолдану ерекшеліктері. Граната іске қосылған кезде корпуста тесіктер пайда болады, олардан белсенді газ шығады. Гранатаның корпусы алюминийден жасалған және гранатаның жұмыс процесінде металл қызады, бұл құқық бұзушыларға оны қолға алуға мүмкіндік бермейді. Алкогольдік немесе есірткілік масаң күйдегі адамдарға тиімді әсер етеді.

Көздің және тыныс алу жолдарының шырышты қабықтарын ХАФ бөлшектерімен тітіркендіріп, қабақтардың еріксіз тығыз жабылуына, белгілі бір Атихологиялық әсермен (құқық бұзушыға бағытталған қару-жарақтың дыбысы, ерекше иіс пен түтінді бұлт, көздің кенеттен өткір ауыруы және т.б.) біріктіріліп, құқық бұзушыны дереу тоқтатуға, оны біраз уақытқа белсенді, мақсатты әрекеттер жасау қабілетінен айыруға мүмкіндік береді. Арнайы құралдардың физикалық және Атихологиялық әсерін табандылықпен және қорлықпен шебер үйлестіре отырып, жеке құрам заңсыз әрекеттің жолын кесу барысына белсенді әсер етуге, қысқа мерзімде оны оқшаулауға қол жеткізуге мүмкіндік алады.

Адамдардың топталуы бойынша оқ атуға және құқық бұзушылар бойынша нысаналы оқ атуға тыйым салынады. Өрт қауіпті.

Ол тек ашық жерлерде қолданылады. Келтірілген зақымдану ауданы 300 м2. Қарқынды газ шығарудың орташа уақыты 1 минуттан аспайды. Жұмыс түрі-термиялық сублимация.

Қол граната тітіркендіргіш әсері
GH-CS-1 С С затымен

Сур.8. Қол граната тітіркендіргіш әсері
GH-CS-1 C C затымен

GH-CS-1 C CS тітіркендіретін әрекеттің қол гранатасы қоғамдық тәртіпті қалпына келтіру, антитеррорлық операциялар кезінде пайдалануға арналған – құқық бұзушылардың белсенді мақсатты әрекеттерді жүргізу және физикалық агрессияны көрсету мүмкіндігінен уақытша айыру үшін инкапаситантты орта құру (сурет.8). Анар құрамында CS бар Ақ бұлт пайда болуына байланысты көзге, теріге және жоғарғы тыныс жолдарына қатты тітіркендіргіш әсер етеді.

Техникалық сипаттамалары

Массасы, kg .....…200 20
Габариттік өлшемдері, mm
- диаметрі .....……... 60-тан артық емес
- биіктігі .....…….. 175-тен артық емес
Жарылғыш заттың.....…….
AF14
Баяулау уақыты, s ..... 1,5-тен 2,3-ке дейін
Тітіркендіргіш .....……... CS

Газ түзілуінің басталу кідірісінің уақыты
тітіркендіргіш әсері, s .....……... 5-ке дейін
Қарқынды газ бөлу уақыты, s .....…….. кемінде 15
Инкапаситантты концентрациясы бар келтірілген аудан
уақытша шығаратын тітіркендіргіш зат
адам ағзасы істен шыққан, m3..... 200
Пайдаланудың температуралық диапазоны, 0C .....минус 40-тан 50-ге дейін

ЖАСМИН " аэрозольды тозаңдатқышы

Сур.9. «ЖАСМИН»

"ЖАСМИН" аэрозольды тозаңдатқышы құқық бұзушыларға жоғары тиімділіктің өлімге әкелмейтін әсеріне арналған. Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының әскери қызметшілері жеке қолданады (сурет.9). Құрамында екі жоғары тиімді Көзден жас ағызатын тітіркендіргіш заттардың қоспасы бар: CS және бұрыш сығындысының синтетикалық аналогы – пеларгон қышқылының морфолиді (МПК).

Алкогольдік немесе есірткілік масаң күйдегі адамдарға тиімді әсер етеді.

Рецепттің шығарылуының максималды диапазоны 5-6 м. әрекет ету уақыты 10 С. белсенді зат-CS + пеларгон қышқылының морфолиді (МПК). Құқық бұзушыға Ықпал етудің жол берілетін уақыты 3 с дейін.

Аэрозольный распылитель «ЗВЕРОБОЙ - 10М»

Сур.10. «ЗВЕРОБОЙ - 10М»

"Сент - Джон сусланы-10м" аэрозоль Спрейі құқық бұзушыларға жоғары тиімділіктің өлімге әкелмейтін әсеріне арналған. Қазақстан

Республикасы Ұлттық ұланының әскери қызметшілері жеке қолданады (сурет.10). Құрамында екі жоғары тиімді Көзден жас ағызатын тітіркендіргіш заттардың қоспасы бар: CS және бұрыш сығындысының синтетикалық аналогы – пеларгон қышқылының морфолиді (МПК).

Алкогольдік немесе есірткілік масаң күйдегі адамдарға тиімді әсер етеді. Негізгі айырмашылық-аэрозоль ағынының ұзақ таралуын қамтамасыз ететін және желдің, жаңбырдың, қардың және басқа да атмосфералық факторлардың әсер ету аймағына әсерін едәуір төмендететін арнайы клапанды қолдану.

Рецепттің шығарылуының максималды диапазоны 5-6 м. әрекет ету уақыты 10 С. белсенді зат-CS + пеларгон қышқылының морфолиді (МПК). Құқық бұзушыға Ықпал етудің жол берілетін уақыты 3 с дейін.

«РЕЗЕДА-10м» аэрозольды тозаңдатқышы

Сур.11. «РЕЗЕДА - 10М»

"РЕЗЕДА - 10м" аэрозольды тозаңдатқышы құқық бұзушыларға өлім-жітімсіз әсер етуге арналған. Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының әскери қызметшілері жеке қолданады (сурет.11).

Алкогольдік немесе есірткілік масаң күйдегі адамдарға тиімді әсер етеді. Рецепттің шығарылуының максималды диапазоны-3-4 м. әрекет ету уақыты-10 С. белсенді зат-CS + пеларгон қышқылының морфолиді (МПК). Құқық бұзушыға Ықпал етудің жол берілетін уақыты 3 с дейін.

Р2-А10SL4 Көзден жас ағызатын шу қол гранатасы

Сур.12. P2-A10SL4 Көзден жас ағызатын шу қол гранатасы

P2-A10SL4 Көзден жас ағызатын шу қол гранатасы тітіркендіргіш заттың аэрозольдік бұлтын жасауға және арнайы операциялар жүргізу кезінде құқық бұзушылардың Атиховолдық тұрақтылығын басуға және жаппай тәртіпсіздіктердің жолын кесуге арналған. "CS" негізіндегі пиротехникалық құраммен жабдықталған (сурет.12).

Пиротехникалық құрамның жануы кезінде гранатадан әртүрлі бағытта 10 жарық-дыбыс элементтері атылады. Жарық-дыбыс элементтерін ату гранатаны тастауға мүмкіндік бермейді.

Ол тек ашық жерлерде қолданылады. Көзден жас ағызатын зат-CS. Шу зарядтары - 10 дана, Көзден жас ағызатын зарядтар – 4 дана. Тітіркендіретін бұлттың көлемі кемінде 80 м3.

Қолдану ерекшеліктері. Пиротехникалық құрамның жануы кезінде гранатадан әртүрлі бағытта 10 жарық-дыбыс элементтері атылады. Жарық-дыбыс элементтерін ату гранатаны тастауға мүмкіндік бермейді. Бұл біріктірілген гранатаны газ гранаталарының әдеттегі арсеналымен бірге қолдану көпшіліктің шатасуы мен бағытын өзгертеді, бұл оның тез және тиімді таралуына ықпал етеді.

Жарық және жылатқыш граната (СГС)
LSL-G-80 (ГСС-1), LSL-G-100, LSL-G-120 (ГСС-2)

Сур.13. Жарық және жылатқыш граната (СГС)
LSL-G-80 (ГСС-1), LSL-G-100, LSL-G-120 (ГСС-2)

LSL-G-80 (ГСС-1), LSL-G-100, LSL-G-120 (ГСС-2) Көзден жас ағызатын Жарық-дыбыс гранатасы террористерді бейтараптандыру жөніндегі миссияларды жүргізу кезінде жабық үй-жайларда пайдалануға арналған (сурет.13).

Граната іске қосылған кезде жоғары қарқынды жарық, күшті дыбыстық әсер және Көзден жас ағызатын заттың шашырауы пайда болады. Жарылыстың

және Көзден жас ағызатын заттың жарық-дыбыстық әсері құқық бұзушының бағытын өзгертуге әкеледі. Егер жарылыс оларға тікелей жақын жерде болмаса, граната залалсыздандыруға жататын адамдарға жарықшақты жарақат келтірмейді.

Көлемі 40-50 м3 аспайтын бөлмелердегі оңтайлы әсер. Көзден жас ағызатын зат-CS. Жарылыстың дыбыстық әсері - 140-170 дБ. Жарық ағынының қарқындылығы-150х103 кД.

Светозвуковая анар түтін, слезоточивая
LSSL-G-80

Сур.14. Lssl-G-80 Көзден жас ағызатын түтінді Жарық-дыбыс гранатасы

Lssl-G-80 Көзден жас ағызатын түтінді Жарық-дыбыс гранатасы террористерді дәстүрлі емес миссияларды жүргізу кезінде жабық үй-жайларда пайдалануға арналған (сурет.14).

Граната іске қосылған кезде жоғары қарқынды жарық, күшті дыбыстық эффект, түтіннің қалың бұлты және Көзден жас ағызатын зат пайда болады. Жарылыстың жарық-дыбыстық әсері, Көзден жас ағызатын зат және түтін құқық бұзушының бағытын өзгертуге әкеледі. Егер жарылыс оларға тікелей жақын жерде болмаса, граната залалсыздандыруға жататын адамдарға жарықшақты жарақат келтірмейді.

Көлемі 40-50 м3 аспайтын бөлмелердегі оңтайлы әсер. Көзден жас ағызатын зат-CS. Жарылыстың дыбыстық әсері - 140 дБ. Жарық ағынының қарқындылығы-150х103 кД.

GH-S&F-CS с CS (тітіркендіретін және жарық дыбыстайтын (аралас) әрекетті қол гранатасы)

Сур.15. GH-S&F-CS с CS (тітіркендіретін және жарық дыбыстайтын (аралас) әрекетті қол гранатасы)

GH-S&F-CS тітіркендіретін және жарық-дыбыстық (аралас) әрекеттің қол гранатасы қоғамдық тәртіпті қалпына келтіру, терроризмге қарсы операциялар кезінде пайдалануға, сондай-ақ қылмыскерлерді ұстауға және кепілге алынған адамдарды босатуға арналған (сурет.15). Гранатаны қолданудың мақсаты-құқық бұзушылардың белсенді мақсатты іс-әрекеттерді жүргізу және физикалық агрессияны көрсету мүмкіндігінен уақытша айыру үшін инкапаситантты ортаны жою. Анар құрамында CS зат бар Ақ бұлт пайда болуына байланысты көзге, теріге және жоғарғы тыныс жолдарына қатты тітіркендіргіш әсер етеді.

ТТС

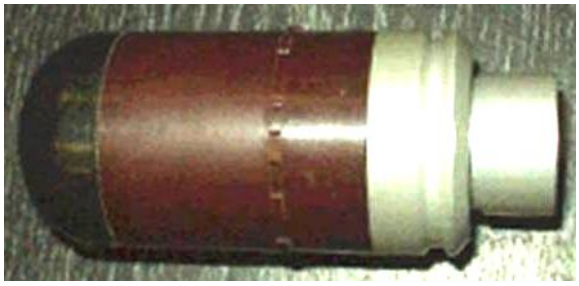
Массасы, kg .....0.200 артық емес
Габариттік өлшемдері, mm
- диаметрі .....…….. 60-тан артық емес
- биіктігі .....…….. 173-тен артық емес

Жарылғыш заттың ...…. AF14
Баяулау уақыты, s ..... 1,5-тен 2,3-ке дейін
Тітіркендіргіш зат .....……... CS
S&F (жарық-дыбыс) және CS саны
(тітіркендіргіш әсер) элементтері, дана.....…….кемінде 7

Кассеталық элементтердің ұшу қашықтығы, m .....……...1-ден 8-ге дейін

Аэрозоль бұлтының пайда болу уақыты, s 1,5
Дыбыстық эффект, dB .....……...135-тен кем емес
Жарық ағынының қарқындылығы, cd .....…… ..кемінде 2х166
Пайдаланудың температуралық диапазоны, 0С .....……...минус 40-тан 50-ге дейін

Оқпан астындағы гранатометрге 40 мм тітіркендіргіш әсер ГП-25 «ГВОЗДЬ»

Сур.16. 40-мм «ГВОЗДЬ

ГП-25 "шеге" оқпанасты гранатометріне 40-мм тітіркендіргіш әсер атуы ашық жерде террористік акциялардың жолын кесу және қарулы қылмыскерлерді ұстау кезінде төзімсіз концентрациясы бар тітіркендіргіш заттың бұлтын жасауға арналған. "CS" негізіндегі тітіркендіргіш құраммен жабдықталған (сурет.16).

Қолдану ерекшеліктері. Бас бөлігінде жарақаттануға қауіпсіз резеңке ұштығы болады. 40 м-ден аз қашықтықта тұрған адамға оқ атуға тыйым салынады, алкоголь немесе есірткіге мас болған адамдарға тиімді әсер етеді. Құқық бұзушылар бойынша ату кезінде лақтыру бұрышы кемінде 15 (гранатаатқыштың көздеуі 2,5) болуы тиіс. Газдың шығуы бар, жарылғыш және тез тұтанатын заттар мен материалдар сақталатын жерлерде қолдануға тыйым салынады. Ол тек ашық жерлерде қолданылады.

ТТС

Калибр, мм	Қырық
Ұзындығы, мм	Жүз екі
Газдың қарқынды бөлінуінің орташа уақыты, с	14-тен артық емес
Тітіркендіретін бұлттың көлемі, м 3	200-ге дейін
Баяулау уақыты, с	Төрт
Түрі жұмыс істеуін	термиялық сублимация
Тітіркендіретін заттың атмосфераға шығу массасы, г	10-нан кем емес
Бұлтты қою қашықтығы, м	250 дейін
Оқ массасы, г	кемінде 140
Пайдаланудың температуралық аралығы, 0С	- 50-ден + 50-ге дейін
Максималды атыс қашықтығы, м	кемінде 180
Минималды рұқсат етілген атыс қашықтығы, м	кемінде 40

Граната ату шарттары

Биіктік бұрышы (град.)	Атыс қашықтығы (м)	гранатаатқыштың
5	50	1,0
10	100	2,0
15	125	2,5
20	150	3,0
25	180	3,5

Бүйірлі желдің әсерінен болатын гранатаның ауытқу шамасына түзетулер: бүйірлі желдің жылдамдығы 1м / с болғанда гранатаны бүйірлі бағытта бұзу гранатаатқыштың биіктігі 300 болғанда 1,8 м құрайды.

40мм атып CS затпен граната rlv-CS
(газ гранатасымен ату)

Сур.17. 40 мм атыс RLV-CS с гранатасы CS затымен (газ гранатасымен ату)

40 мм rlv-CS гранатасы бар граната (газ гранатасы бар атыс) қоғамдық тәртіпті қалпына келтіру, антитеррорлық операциялар кезінде пайдалануға, сондай-ақ қылмыскерлерді ұстап алуға және барымтаға алуға арналған (сурет.17).

Гранатаны қолданудың мақсаты-құқық бұзушылардың белсенді мақсатты іс-әрекеттерді жүргізу және физикалық агрессияны көрсету мүмкіндігінен уақытша айыру үшін инкапаситантты орта құру. Анар құрамында CS заты бар аэрозоль бұлт пайда болғаннан кейін көзге, теріге және тыныс алу жолдарына қатты тітіркендіргіш әсер етеді.

ТТС

Калибр 40мм
Жалпы салмағы, g.....140 20
Ұзындығы, mm ……. max 102
Тітіркендіргіш зат .....…….. CS
Газды тиімді бөлу уақыты, m .....…… артық емес14
Бастапқы жылдамдық, m / s 76
Минималды атыс ауқымы, M .....…….... кемінде 40
Макс тиімді атыс ауқымы, ... кемінде 180
Тітіркендіргіш құрамның таралу көлемі, m3.....шамамен 200
Жауынгерлік пайдаланудың температуралық диапазоны 0C..... минус 50-ден 50-ге дейін
Өндірушінің қаптамасында ең ұзақ сақтау мерзімі жылытылмайтын қоймаларда, жыл 3

МР-133 тегіс ұңғылы мылтық

Сур.18. МР-133

МР-133 көп оқтаулы аңшы мылтығы жаппай тәртіпсіздіктердің ұйымдастырушылары мен белсенді қатысушыларын тыныштандыруға арналған (сурет.18).

МР-133 мынадай негізгі тораптардан тұрады:

- муфтасы бар оқпан;
- магистральды дүкен мен ұстағышы бар қораптар;
- жинақта білеу, сынамен бірге Ысырма жинақты қамтитын мылтықтың жылжымалы жүйесі;
- соққы-іске қосу механизмі;
- приклада.

МР - 133-тен қолданылады:

- 20-30 м қашықтыққа резеңке оқпен жарақат салатын патрон.
- 10-20 м қашықтыққа резеңке картечі бар травматикалық әсер ететін патрон.

ТТС

Параметр атауы	Параметр мәні
Калибр, мм	12 мм
Ату ауқымы	50 метр
Тиімді атыс ауқымы	25-30 метр
Оқпан ұзындығы, мм	54 см
Патронниктің ұзындығы, мм	7,6 см
Оқжатардың сыйымдылығы, дана патрондар	Төрт
Қаруды пайдалану кезінде патрондармен дамитын газдардың ең жоғары қысымының орташа мәні, МПа (кгс/см2), артық емес*2	90(918)
Арнаның диаметрі, номиналды мәні, мм	18,4
Бөксе және білек материалы	пластмасса
Мылтықтың салмағы, кг, артық емес	3,3-4 кг

Тегіс ұңғылы мылтық Форт-500

Сур.19. «Форт»

«Форт-500Т» - Форт-500 сериялы 12/76 мм калибрлі тегіс ұңғылы қызметтік қару, қазіргі заманғы күш құрылымдарының әр түрлі міндеттерін орындау үшін қажетті барлық талаптарға сәйкес келеді (сурет.19). Мылтықтар әртүрлі құрылғыларды (коллиматорлық көрікті жерлерді, фонарьларды, тактикалық тұтқаларды, лазерлік нысана көрсеткіштерді) орнатуға арналған Пикатинни планкаларының жиынтығымен жабдықталған, сондай-ақ арнайы оқ-дәрілердің көмегімен есік құлыптарын қағу және газ гранаталарын лақтыру үшін арнайы саптамаларды оқпанға қосуға болады. Модельге байланысты мылтықтар жиналмалы немесе тактикалық телескопиялық бөкселермен жабдықталған.

ТТС

Негізгі техникалық көрсеткіштер Калибр - 12/76 ММ
Жұмыс принципі - қолмен қайта зарядтау жылжымалы білек
Жалпы ұзындығы-1045 мм
Бүктелген бөксесі бар ұзындығы - 940 мм
Биіктігі-180 мм
Бүктелген бөксесі бар биіктігі-180 мм
Ені-52 мм
Оқпан ұзындығы - 510 мм
Бос дүкені бар Масса-3,5 кг
Дүкеннің сыйымдылығы-6 дана.
Түсу күші-2,0-3,0 кг.

Арнайы саптама жаппай тәртіпсіздіктердің жолын кесу кезінде арнайы құралдарды қолданудың тиімділігін арттыруға арналған.

ТТС:

Калибр, мм	60
Практикалық өрт жылдамдығы, вистр./ мин.	кемінде 4
Лақтырудың (атудың) ең жоғары қашықтығы, м	кемінде 85
Нысана-қалқан бойынша 50 м қашықтыққа атыс дәлдігі:	
Арнайы құралдың биіктігі бойынша түсу координаттарының шашыраудың өзекшелік жолағы, СШ, м	5-тен көп емес
Арнайы құралдардың бүйірлік бағыт бойынша түсу координаттарының шашыраудың өзекшелік жолағы, Сб, м	5-тен көп емес
Салмағы, кг	0,65 артық емес

Өзін-өзі бақылау сұрақтары

1. Арнайы құралдардың мәнін ашыңыз.
2. МР-133 тегіс ұңғылы мылтықтың мақсаты туралы есеп беріңіз?
3. "Форт-500т" тегіс ұңғылы мылтықтың мақсатын баяндайсыз ба?
4. Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының қаруланууындағы арнайы құралдардың тізбесін баяндайсыз ба?

3 тарау.
Арнайы құралдарды қолдану тобының күштері мен құралдарын есептеу (нұсқа)

1. Күштер мен құралдарды есептеу

Күштер мен құралдардың атауы саны	
1. Офицерлер	1
2. Келісімшарт бойынша әскери қызметшілер	2
3. Мерзімді қызметтегі әскери қызметшілер (курсанттар)	3
4. "ГСС-1 Көзден жас ағызатын Анар"	1
5. "ГСС-2 Көзден жас ағызатын Анар"	1
6. Қол газ гранатасы Р2А10SL4	1
7. Қол газ граната RGSL 85	2
8. МР-133 немесе (ФОРТ-500)	1
9. ГП-25	1
10. Радиостанция 111.Алғашқы көмек құралдары	
12. Командирдің шешімі бойынша автокөлік	
13. Байланыс құралдары (қабылдағыштар) 4	

2. Жабдықтау:

1) Газтұтқыш;
2) арнайы таяқ;
3) түсіру кеудешесі;
4) Дене сауыты;
5) қауіпсіздік дулыға;
6) иық пен аяқ-қолды қорғау құралдары;
7) Радиостанция;
8) су құйылған құты.

1) шағын көлемді газтұмылдырықлар

ШКГ

Сур.20. шағын көлемді газтұмылдырықлар (ШКГ)

ШКГ-2

Сур.21. шағын көлемді газтұмылдырықлар (ШКГ-1)

Қорап маскалы газтұмылдырықлар

Сур.22. Қорап маскалы газтұмылдырықлар ҚМГ, ҚМГ-2

Жалпыәскери Сүзгіш газтұмылдырықлар (ШКГ, ШКГ-2, КМГ, КМГ-2) тыныс алу органдарын, бетті және көзді радиоактивті шаңнан, улағыш заттардан және биологиялық құралдардан қорғауға арналған (сурет. 20,21,22).

ҚМГ-3 (Қорап маскалы газтұмылдырықлар)

Рис.23. ҚМГ-3 (Қорап маскалы газтұмылдырықлар)

Жалпыәскери Сүзгіш газтұмылдырық (КМГ-3) тыныс алу органдарын, бетті және көзді уландырғыш заттардан, радиоактивті шаңнан, бактериялық аэрозольдардан, күшті әсер ететін уландырғыш заттардан қорғауға арналған (сурет.23).

1) арнайы таяқ

Арнайы таяқ (АТ) әскери қызметшілер қызметтік міндеттерін орындаған кезде белсенді қорғаныс құралы болып табылады (сурет.24). Бұл дөңгелек қиманың құйылған резеңке өзегі, ол жарты шармен бір ұшынан, ал екінші жағынан - тұтқасы бар тұтқамен аяқталады. Тұтқаның жоғарғы жағындағы екі шығыршық қатты корпуста немесе белдіктегі сақинада киюге арналған тірек ретінде қызмет етеді.

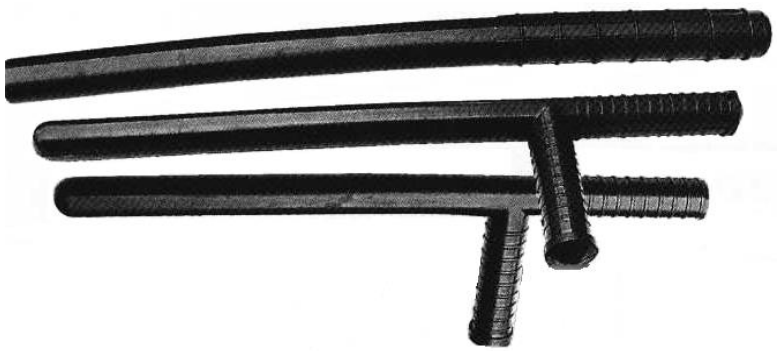

Рис.24. Арнайы таяқ

Атауы	Ұзындығы, мм	Диаметр, мм	Масса, г	Конструкция ерекшелігі
ПР-73М	600	34	820	Құйылған резеңке, арматураланбаған цилиндр
ПР-89	450 - 595	30	800	Телескопиялық
ПР-89М	620	30	820	Тұтқаға газ баллоны орналастырылған.
ПР-90	450 - 595	30	820	Телескопиялық

2) Түсіру көкірекше - қосымша платформа (төсеу)

Сур.25. Түсіру көкірекше - қосымша платформа (төсеу)

Бұл платформа МОДУЛЬ түріндегі дене броньына

1. Жарақат салатын оқ-дәрілерге арналған патрондаш-көлемі 15 дана, резеңке оқтары бар 12 мм.

2. Арнайы қалта (клапан) киіп жүру үшін арнайы құралдарды тітіркендіргіш іс – қимыл қолмен газ гранат типті-Р2А10SL, RGSL 85 саны 3 дана.

3. ГСС – 1, ГСС-2 типті Көзден жас ағызатын әсер ететін арнайы құралдарды алып жүруге арналған 2 дана арнайы қалта (клапан).

4. "Резеда – 10м"типті аэрозольды бүріккіштерді алып жүруге арналған арнайы қалта (клапан).

5. Радиостанцияға арналған бекіткіштер.

3) Дене броньдары
"Модуль-МЗК" сауытты кеудешесі. Қорғау класы-3

Сур.26. «Модуль-МЗК»

"Модуль-МЗК" бронежилеті адам денесін ат оғы бар атыс қаруының оқтарымен (АКМ 7,62 мм 57-Н-231; АК-74 5,45 мм 7Н6 ат оғы бар), зақымдайтын элементтермен және суық тесетін-кесетін қарумен (сурет.26).

ТТС:

Киім нұсқасы – сыртқы.
Салмағы-7,8 кг.
Қорғау алаңы-20дм2 (негізгі).
оның ішінде: кеуде-10дм2; арқа – 10дм2

"Модуль-3м" дене сауыты. Қорғау класы – 2

Сур.27. «Модуль-3м».

"Модуль-3М" сауыт кеудешесі адам денесін атыс қаруының оқтарымен (АТМ 5,45 мм; ТТ 7,62 мм; өзек түрі - болат), зақымдаушы элементтермен және суық тескіш-кескіш қарумен (сурет.27).

ТТС:

Киім нұсқасы – сыртқы.
Салмағы-7,8 кг.
Қорғау ауданы - 28дм2 (жалпы), 28дм2 (негізгі).

"Модуль-3м22ук" сауыт кеудешесі. Қорғау класы – 2

Сур.28. «Модуль-3м22ук»

"Модуль-3М" сауыт кеудешесі адам денесін атыс қаруының оқтарымен (АТМ 5,45 мм; ТТ 7,62 мм; өзек түрі - болат), зақымдаушы элементтермен және суық тескіш-кескіш қарумен (сурет.28).

ТТС:

Киім нұсқасы – сыртқы.
Салмағы-5,9 кг.

Қорғау алаңы-20дм2 (негізгі).
оның ішінде: кеуде-10дм2; арқа – 10дм2

Дене сауыты "Модуль-3м32м". Қорғау класы – 3

Сур.29«Модуль-3м32м»

"Модуль-3м32м" сауыт кеудешесі адам денесін атыс қаруының оқтарымен (АКМ 7,62 мм, өзек түрі - болат), зақымдаушы элементтермен және суық тескіш-кескіш қарумен (сурет.29).

ТТС:

Киім нұсқасы – сыртқы.
Салмағы-7,9 кг.
Қорғау ауданы-20дм2 (жалпы), 20дм2 (негізгі),
оның ішінде: кеуде-10дм2; арқа – 10дм2

Дене сауыты "Модуль-3м31м23". Қорғау класы – 3

Сур.30.«Модуль-3м31м23»

"Модуль-3м31м23м" сауыт кеудешесі адам денесін атыс қаруының оқтарымен (АКМ 7,62 мм, АК-74 5,45 мм; өзек түрі - болат), зақымдаушы элементтермен және суық тескіш-кескіш қарумен (сурет.30).

ТТС:

Киім нұсқасы – сыртқы.
Салмағы-10,2 кг.
Қорғау ауданы-28дм2 (жалпы), 11,2дм2 (негізгі).
оның ішінде: кеуде – 5,6дм2; арқа – 5,6дм2

Дене сауыты "Модуль-5м51с13". Қорғау класы – 5

Сур.31. «Модуль-5м51с13»

"Модуль-5м51с13" сауыт кеудешесі адам денесін атыс қаруының оқтарымен (АКМ 7,62 мм, АК-74 5,45 мм; өзек түрі – болат ТУС), зақымдаушы элементтермен және суық тескіш-кескіш қарумен (сурет.31).

ТТС:

Киім нұсқасы – сыртқы.
Салмағы - 7,9 кг.
Қорғау ауданы - 30дм2 (жалпы), 11,2дм2 (негізгі).
оның ішінде: кеуде – 5,6дм2; арқа – 5,6дм2

"Сфера-2" Дене Броньдары. Қорғау класы – 2

Рис.32. «Сфера-2»

"Сфера-2" сауыт кеудешесі адам денесін атыс қаруының оқтарымен (ТТ 7,62 мм, патрон 57-Н-134с (оқ ат Болат өзекшесі бар); АТМ 5,45 мм, патрон 7н7

(оқ ат Болат өзекшесі бар), зақымдаушы элементтермен және суық тескіш-кескіш қарумен(сурет. 32).

ТТС:

Киім нұсқасы – сыртқы.
Салмағы-4,9 кг.
Қорғау ауданы-26дм2 (жалпы), 14,2дм2 (негізгі).
оның ішінде: кеуде-7, 1м2; арқа – 7,1дм2

Дене броньдарының өлшемдері

БЖ типтік өлшемі	Өсуі
I	170 см-ге дейін қоса алғанда
II	170 см-ден 178 см-ге дейін қоса алғанда
III	178 см және одан жоғары

Дене броньдарын кию уақыты

Дене сауытының салмағы, кг	үздіксіз кию Уақыты, сағ
до 3	24
до 7	12
до 9	9
до 12	5
до 16	2
до 23	1

5) Қорғаныс дулыға
Қорғаныс дулыға Х-82 «Джета»

Сипаттамалары	Көрсеткіштер
Қорғау деңгейі	арнайы
Қорғау алаңы, дм2	кемінде 14
Масса, кг	1,3

Сур.33. «Джета»

Ұзақ киілетін оққа төзімді дулыға "СШ-90»
(1 Қорғаныс класы)

Сур.34. «СШ-90»

ОМ-90 қорғаныш композициясы ТСВМ-К-12-Б-2 мата-полимерлі мата негізінде орындалған. Жаңа дулыға 9 мм ПМ тапаншасының оқтарынан, миналар мен гранаттардан қорғайды (сурет.34).
"СШ-90" шлемі үш түрлі нұсқада шығарылады:
6 Б7 М1; 6 Б7 М2; 6 Б7 М3.

Өнім СТШ-81 «Сфера»

Сур.35. Сфера

Сипаттамалары	Көрсеткіштері
Қорғау деңгейі Қорғау алаңы, дм2 Салмағы, кг Геометриялық өлшемдері, мм:	2 10 аса 2,3 250 240

«Маска-1» дулығасы

Сур.36. Шлем «Маска-1»

Сипаттамалары	Көрсеткіштері
Қорғау деңгейі Қорғау алаңы, дм2	2 Аса емес13,8
Салмағы, кг: дулыға "Маска-1" Мөлдір забралом "Маска-1щ" шлемі бар дулыға жоқ	3,8 4,3 2,6
Геометриялық өлшемдері, мм: биіктігі ені тереңдігі	 290 250 280

Уақыт киіп жүру шлем (противоударных, противопульных)

Дулыға салмағы, кг	**Үздіксіз кию уақыты , ч**	**Дулыға түрі**
1,2 дейін	8 дейін	Соққыға қарсы дулыға
1,4 дейін	8 дейін	Армиялық болат дулыға
1,8 дейін	4 дейін	Кевлар дулығасы
2,6 дейін	4 дейін	Арнайы титан дулыға

6) Иық пен аяқ-қолды қорғау құралдары

Иықтарды қорғауға арналған жинақ

Сур.37. Иықтарды қорғауға арналған

Қорғаныс материалы-жоғары беріктік сипаттамалары бар соққыға төзімді пластик (сурет. 37).
Тактикалық-техникалық сипаттамалары:
салмағы - 0,45 кг;
қорғау алаңы-18 дм2;
қорғаныс класы-арнайы

Аяқты қорғауға арналған жиынтық (ПОЛСПО)

Сур.38. Аяқты қорғауға арналған жиынтық

Қорғаныс материалы-жоғары беріктік сипаттамалары бар соққыға төзімді пластик (сурет. 38).
Тактикалық-техникалық сипаттамалары:
салмағы - 0,45 кг;
қорғаныс класы-арнайы;
қорғау алаңы-10 дм2

Соққыға қарсы қолғап (ПОЛСПО)

Сур.39. Соққыға қарсы қолғап

Қорғаныс материалы жоғары беріктік сипаттамалары бар соққыға төзімді пластик (сурет.39).

Салмағы – 185 гр артық емес.

7) Радиостанция "Радиобайланыстың алып жүретін құралдары» «KENWOOD " радиостанциялары.

Сур.40. «KENWOOD TK-2107" радиостанциялары

ТК-2107 портативті, ультра қысқа толқынды, трансивер, симплексті, сыртқы гарнитураны қосу мүмкіндігі бар телефон станциясы бір типтегі радиостанциялармен байланысты ұйымдастыруға және жүргізуге арналған (сурет.40).

- Радиостанция-300С-тан +600С-қа дейінгі температура аралығында жұмыс қабілеттілігін сақтайды.
- Радиостанция 136-дан 174 МГц-ке дейінгі жиілік диапазонында жұмыс істейді.
- Бағдарламалау жағдайларына байланысты 12,5 немесе 25 кГц жиілікті орнату қадамы.
- Радиостанция 16 арнадағы компьютердің көмегімен алдын ала бағдарламаланған.
- Радиостанцияның салмағы (қабылдағыш, антенна, АКБ) – 380 грамм. Трансивердің шығыс қуаты кем дегенде 5 Вт, бағдарламалау жағдайларына байланысты азайтылуы мүмкін.

– Жеткізу жиынтығына мыналар кіреді:
– бергіш – 1;
– антенна – 1;
– белдік клиаты-1;
– KSC-15 – 1 зарядтау құрылғысы;
– АКБ-1 * (немесе 2);
– сыртқы гарнитура – 1*(немесе жоқ);
– жылдам скремблер-1*(трансиверге салынған);
– формуляр – 1.
–

ТК-2202 радиостанциясы

Сур.41. KENWOOD TK-2202 радиостанциясы

ТК-2202 радиостанциясы портативті, ультра қысқа толқынды, трансивер, симплексті, сыртқы гарнитураны қосу мүмкіндігі бар телефон бірдей радиостанциялармен байланысты ұйымдастыруға және жүргізуге арналған (сурет.41).

– Радиостанция-300С-тан +600С-қа дейінгі температура аралығында жұмыс істеу қабілетін сақтайды.
– Радиостанция 136-дан 174 МГц-ке дейінгі жиілік диапазонында жұмыс істейді.
– Бағдарламалау жағдайларына байланысты 12,5 немесе 25 кГц жиілікті орнату қадамы.
– Радиостанцияның салмағы (қабылдағыш, антенна, АКБ) – 360 грамм. Кем дегенде 5 Вт трансивердің шығыс қуаты бағдарламалау жағдайларына байланысты азайтылуы мүмкін.
– Жеткізу жиынтығына мыналар кіреді:
– бергіш – 1

- антенна – 1
- белдік клиаты-1
- KSC - 31 немесе KSC-35 – 1 Зарядтағыш
- АКБ-1 * (немесе 2)
- сыртқы гарнитура – 1*(немесе жоқ)
- жылдам скремблер-1*(трансиверге салынған)
- формуляр – 1.

«VERTEX» радиостанциясы

Сур.42. *VX-510L* радиостанциясы

VX-510l радиостанциясы-бұл жиілікте синхрондалған микропроцессормен басқарылатын трансивер. Шығу сигналдарының қуаты 5 Ваттқа дейін. Жиілік диапазоны 29,8-ден 50 МГц-ке дейін. Ол әрқайсысы 16 арнадан тұратын 2 топта 32 арнада жұмыс істейді (сурет.42).

Трансивер жоғары беріктігі бар алюминий қорытпасынан жасалған корпусқа салынған, мөрленген,mil-810 C, D & E стандартына сәйкес келеді, жарылысқа төзімді, ауа-райына төзімді.

Радиостанцияның тактикалық-техникалық сипаттамасы

Бағдарламаланатын арна қадамы 5/6, 25 кГц

Қуат кернеуі 7,2 В

Өлшем (Шир.х жоғары.х терең.) 59 Х 149 Х 39 мм

Салмағы (шамамен) 540 грамм

Өзін-өзі бақылау сұрақтары

1. Сүзгі түріндегі тыныс алу органдарын жеке қорғау құралдарының мақсатын баяндаңыз.

2. Арнайы құралдарды қолдану тобының мақсаты туралы есеп бересіз бе?

3. Арнайы құралдарды қолдану тобының міндеттері туралы есеп бересіз бе?

4. Арнайы құралдарды қолдану тобының жеке құрамымен оқу-әдістемелік жинау қашан жүргізілетіні туралы баяндаңыз?

4 тарау
Арнайы құралдарды қолдану тобын дайындау

Жақын және алыс шетелдердегі қоғамдық-саяси ахуалдың тұрақты шиеленісуі, жекелеген деструктивті элементтердің мемлекеттегі ахуалды бәсеңдету әрекеттері жағдайында "ішкі істер органдарымен бірлесіп, қоғамдық тәртіпті сақтауға, жаппай тәртіпсіздіктердің жолын кесуге, қоғамдық қауіпсіздікті және Төтенше және соғыс жағдайының құқықтық режимдерін қамтамасыз етуге қатысу" міндеті ерекше маңызды және бірінші кезекке шығады.

Жедел жағдайда болуы мүмкін күрт өзгерістерге уақтылы ден қою және дағдарыстық жағдай туындаған кезде кенеттен туындайтын міндеттерді шешу мақсатында әскери жедел резерв (Әжжрез) қалыптастырылады, оның құрамына арнайы құралдарды қолдану тобы (АҚКТ) кіреді.

МІНДЕТ:

1. Жаппай тәртіпсіздіктерді жою кезінде арнайы құралдарды қолдану.
2. Қылмыскерді залалсыздандыруда арнайы құралдарды қолдану.
3. Өмірге қауіп төнген кезде арнайы құралдарды қолдану

әскери қызметшілер.

4. Қоғамдық тәртіп ережелерін бұзушыларға олардың заңсыз әрекеттері үшін жауапкершілікті түсіндіру.

Арнайы құралдарды қолдану тобы бұл РХБ қорғау мамандары бөлімшесінің құрамынан уақытша құрылатын топ және жекелеген құқық бұзушыларға және олардың шағын топтарына ықпал етуге, жаппай санкцияланбаған сөз сөйлеу мен демонстрацияларды тарату кезінде, кейбір арнайы операциялар кезінде (мысалы, кепілге алынған адамдарды босату кезінде), сондай-ақ ҰҰ әскери қызметшілерін жеке қорғау үшін арналған, топ саны құрылатын әскери бөлімнің Әжжб күштері мен құралдарының саны негізге алына отырып айқындалады.

Осы міндетті орындау жеке құрамды, қару-жарақты, керек-жарақты және тітіркендіретін әсері бар арнайы құралдарды (тақ) мұқият және сапалы даярлауды талап етеді.

Міндеттерді уақтылы және сапалы орындау мақсатында "Қазақстан Республикасы Ішкі әскерлерінің жауынгерлік даярлығын ұйымдастыру жөніндегі басшылықты бекіту туралы" Қазақстан Республикасы ІІМ Бас қолбасшысының 2013 жылғы 01 наурыздағы № 100 бұйрығына сәйкес арнайы құралдарды қолдану жөніндегі топтың жеке құрамымен оқытудың әрбір кезеңінің басында екі күндік оқу-әдістемелік жиын өткізіледі.

Арнайы құралдарды қолдану жөніндегі топтармен оқу-әдістемелік жиынды өткізу үшін әскери бөлім командирінің бұйрығы шығарылады (бұйрық нұсқасы, 1-қосымша).

Оқу-әдістемелік жиын барысында келесі мәселелер пысықталады:

- тітіркендіргіш әсері бар түтін және арнайы құралдардың мақсаты, құрылысы және оларды пайдалану тәртібі;

- арнайы құралдарды қолдану кезінде жеке құрамның қауіпсіздік шараларын сақтау;

- арнайы және түтін құралдарын қолдану жөніндегі топтың жеке құрамының заңдылығын сақтау;

- арнайы құралдарды қолдану жөніндегі топтың міндеттері, құрамы және қамтамасыз етілуі;

-бір адамның немесе адамдар тобының қоғамдық қауіпті іс-әрекеттерінің жолын кесу бойынша арнайы құралдарды қолдану жөніндегі топтардың іс-әрекеттері;

- қарулы қылмыскерлерді ұстау кезінде арнайы құралдарды қолдану жөніндегі топтардың іс-әрекеттері;

- елді мекендерде қоғамдық тәртіпті топтық бұзушылықтардың жолын кесу бойынша арнайы құралдарды қолдану жөніндегі топтардың іс-әрекеттері.

"Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының атыс (пневматикалық, тегіс ұңғылы) қаруынан, гранатометтерінен және жауынгерлік машиналарынан атыс курсын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы Бас қолбасшысының 2016 жылғы 23 желтоқсандағы № 470 бұйрығына сәйкес тітіркендіретін әсері бар арнайы құралдарды қолдану жөніндегі топтардың жеке құрамымен оқу-жаттығу атыстарына жаттығу жүргізіледі.

Жеке құраммен тітіркендіретін әрекеттің арнайы құралдарын қолдану жөніндегі топтармен оқу-жаттығу атыстарын өткізу үшін әскери бөлім командирінің бұйрығы шығарылады (бұйрық нұсқасы 2-қосымша).

Арнайы құралдарды қолдану бойынша ату жаттығулары

№ 1 жаттығу

Күндіз және түнде оқпанасты гранатаатқыштан жерден ату

Мақсаты: 5х15 метр алаңда №8 он нысанамен белгіленген, ату жазықтығына 900 бұрышпен шахмат тәртібімен орналасқан қоғамдық тәртіпті бұзушылар тобы.

Мақсатқа дейінгі қашықтық: 100-200 метр.

Оқ-дәрілер саны: 40 мм "тырнақ" түріндегі газ гранатасымен ату - 3 дана.

Ату уақыты: "от"командасын берген сәттен бастап 2 минут.

Атуға арналған орын: тұрып жасырынған жерден (тізеден).

Бағалау:

"өте жақсы" - барлық үш құрал желдің бағытына байланысты нысанадан 10-15 метр қашықтықта 5 метр радиусқа түсті;

"жақсы" - барлық үш құрал желдің бағытына байланысты нысанадан 10-15 метр қашықтықта 10 метр радиусқа түсті;

"қанағаттанарлық" - қолданылатын құралдардың бірі екі метрден 20 метрге дейін үзілді, бірақ нысанадан 10-15 метр қашықтық сақталды.

Жаттығудың ерекшеліктері

Жорық жағдайында гранатометті атқыш (гранатомет автоматтан ажыратылған). "Гранатаатқыштан ату үшін - ұрысқа" учаскесіндегі атыс жетекшісінің командасы бойынша атқыш көрсетілген атыс позициясына ұсынылады, гранатааткышты және желқағарды автоматқа қосады, атысқа дайындалады (учаскеде атыс жетекшісі көрсеткен атыс жағдайын қабылдайды, гранатааткышты оқтайды), "мұндай ұрысқа дайын"деп баяндайды. Оқытушының дайындығы туралы баяндағаннан кейін басшы "от" командасын береді, ол бойынша жаттығуды Орындаушы оқ атуды жүргізеді.

Атысты аяқтағаннан кейін атқыш командирге жаттығудың орындалуы туралы баяндайды.

№ 2 жаттығу

Күндіз-түні мылтық ату

Мақсаты: бір-бірінен бір метр қашықтықта, атыс жазықтығына 900 бұрышпен бір сызықта орналасқан №8 үш нысанамен белгіленген қоғамдық тәртіпті бұзушылар тобы.

Мақсатқа дейінгі қашықтық: патронның модификациясына (түріне) байланысты 15-30 метр (резеңке картечпен).

Оқ-дәрілердің саны: 12 мм. резеңке оқпен жарақат салатын патрон-3 дана .

Ату уақыты: "от"командасы берілген сәттен бастап 1 минут 30 секунд.

Атуға арналған орын: тұрып жасырынған жерден (тізеден).

Бағалау:

"өте жақсы" - әр нысананың төменгі бөлігін үш соққымен ұрыңыз;

"жақсы" - екі нысананың түбін үш оқпен ұрыңыз;

"қанағаттанарлық" - бір нысанаға үш соққымен соққы беру.

"қанағаттанарлықсыз" - егер оқ нысананың ортасына немесе жоғарғы бөлігіне тиген болса.

Жаттығудың ерекшеліктері

Кезекті ауысым шептен 25 метр қашықтықта бастапқы позицияны алады, мылтық "белбеу"жағдайында. Оқ-дәрілерді таратушы 3 оқ-дәріден атқыш береді. "Ұрысқа" командасы бойынша атқыш атыс шебіне шығарылады, көрсетілген орынды алады, мылтықты оқтайды, атысқа дайындалады, дайындығы туралы баяндайды және "от" командасы бойынша атқыш үш рет оқ атады.

Атысты аяқтағаннан кейін атқыш командирге жаттығудың орындалуы туралы баяндайды.

№ 3 жаттығу

Күндіз және түнде арнайы құралдарды қолдану жөніндегі топтар (есептер) үшін (АҚҚТ)

Топ (есеп) құрамы 3 адам.

Мақсаты: 5х15 метр алаңда № 7 он нысанамен белгіленген, қолдану жазықтығына 90о бұрышта шахмат тәртібімен орналасқан қоғамдық тәртіпті бұзушылар тобы.

Мақсатқа дейінгі қашықтық: 45-50 М.

Арнайы құралдардың саны: тітіркендіргіш "темекі шегетін" Анар-1 дана, түтін гранатасы РД-1 дана.

Орындау уақыты: күндіз-1 минут, түнде-1 минут 30 секунд команда берілген сәттен бастап.

Бағалау:

"өте жақсы" - барлық қолданылатын құралдар нысана ауданынан екі есе артық түтін аймағын құрды;

"жақсы" - барлық қолданылатын құралдар мақсатты аймақта түтін аймағын құрды;

"қанағаттанарлық" - барлық қолданылатын құралдар мақсаттың жартысына түтін аймағын құрды.

Жаттығудың ерекшеліктері

Келесі ауысым бастапқы кезеңге шығарылады. Командир әрбір әскери қызметшіге мақсаты мен қолдану орнын көрсетеді.

Оқ-дәрілерді таратушы әрбір әскери қызметшіге екі арнайы құрал береді. "Газа" командасы бойынша әскери қызметшілер тыныс алу органдарын қорғау құралдарын жауынгерлік жағдайға ауыстырады, "ұрысқа" командасы бойынша атыс шебіне шығарылады, көрсетілген орынға ие болады, қолдануға арнайы құралдарды дайындайды. Оқып-үйренушілердің дайындығы туралы баяндағаннан кейін басшы дайындығын тексеріп, "арнайы құралдарды қолдану" командасын береді, ол бойынша жаттығуды орындаушылар желдің бағытын ескере отырып, тұрған қалпынан мақсаты бойынша арнайы құралдарды лақтырады. Қолдану аяқталғаннан кейін топ (есеп) командирі жаттығудың орындалуы туралы баяндайды.

№ 4 жаттығу

Күндіз және түнде арнайы құралдарды қолдану жөніндегі топтар (есептер) үшін (АҚҚТ)

Топ (есеп) құрамы - 5 адам.

Мақсаты: 5+15 метр алаңда № 8 он нысанамен белгіленген, шахмат тәртібімен қолдану жазықтығына 90о бұрышта орналасқан қоғамдық тәртіпті бұзушылар тобы.

Мақсатқа дейінгі қашықтық: 40-50 м.

Арнайы құралдардың саны: аэрозоль гранатасы - әрбір білім алушыға 1 бірлік.

Орындау уақыты: 1 мин.команда берілген сәттен бастап: "арнайы құралдарды қолдану".

Бағалау:

"өте жақсы" - барлық құралдар желдің бағытына байланысты нысанадан 5 метрден аспайтын қашықтықта радиусы 5 метр шеңберге түсуі тиіс;

"жақсы" - барлық құралдар желдің бағытына байланысты нысанадан 5 метрден аспайтын қашықтықта радиусы 10 метр шеңберге түсуі тиіс;

"қанағаттанарлық" - қолданылған құралдардың үшеуі қалғандарынан 10 метрден астам қашықтықта бөлінді, бірақ нысанадан 5 метр қашықтық сақталды;

"қанағаттанарлықсыз" - қаражаттың бірі мақсатқа жетті, сондай-ақ желдің бағыты ескерілмеген.

Жаттығудың ерекшеліктері

Келесі ауысым бастапқы кезеңге шығарылады. Командир топ (есеп) құрамындағы әрбір әскери қызметшіге қолданылу мақсаты мен орнын көрсетеді. Оқ-дәрілерді таратушы әрбір әскери қызметшіге бір-бірден арнайы құрал береді. "Газа" командасы бойынша әскери қызметшілер тыныс алу органдары мен көзді қорғау құралдарын жауынгерлік жағдайға ауыстырады. "Ұрысқа" командасы бойынша атыс шебіне шығарылады, көрсетілген орынға ие болады, қолдануға арнайы құралдарды дайындайды. Білім алушылардың дайындығы туралы баяндағаннан кейін басшы дайындығын тексеріп, "арнайы құралдарды қолдану" командасын береді, ол бойынша жаттығуды орындаушылар арнайы құралдарды мақсаты бойынша орнынан тұрып тастайды. Қолдану аяқталғаннан кейін топ (есеп) командирі жаттығудың орындалуы туралы баяндайды.

№ 5 жаттығу

Күндіз және түнде арнайы құралдарды қолдану жөніндегі топтар (есептер) үшін (АҚҚТ)

Топ құрамы-5 адам.

Мақсаты: 5+15 метр алаңда шахмат тәртібімен орналасқан № 8 он нысанамен белгіленген қоғамдық тәртіпті бұзушылар тобы.

Мақсатқа дейінгі қашықтық: 15-20 метр.

Арнайы құралдардың саны: тітіркендіретін кассеталық граната - әрбір білім алушыға 1 бірлік.

Орындау уақыты: 1 мин.команда берілген сәттен бастап: "арнайы құралдарды қолдану".

Бағалау:

"өте жақсы" - барлық бес қаражат мақсат алаңына түсуі керек;

"жақсы" - үш құрал нысана алаңына енуі керек;

"қанағаттанарлық" - екі құрал нысанаға түсуі керек.

Жаттығудың ерекшеліктері

Келесі ауысым бастапқы кезеңге шығарылады. Командир оқ-дәрілерді таратушыға арнайы құралдарды беруге команда береді және қолдануға әзірлігін тексереді. "Газа" командасы бойынша әскери қызметшілер тыныс алу органдары мен көзді қорғау құралдарын жауынгерлік жағдайға ауыстырады, "ұрысқа" командасы бойынша топ (есеп) командирі көрсеткен атыс шебіне шығарылады және оның командасы бойынша оларды қолданады, бұл ретте арнайы құралдар қолдан тұрып қолданылады. Қолдану аяқталғаннан кейін топ командирі жаттығудың орындалуы туралы баяндайды.

№ 6 жаттығу

Күндіз және түнде карабиннен (мылтықтан) бүркеме амбразурасы бойынша ату.

Мақсаты: атыс жазықтығына 90о бұрышта орналасқан құрылыстағы амбразура (№16 нысана).

Мақсатқа дейінгі қашықтық: 60 метр.

Оқ-дәрілер саны: 2 дана "Волна-Р" тапа бұйымдары»

Ату уақыты: күндіз 2 минут, түнде 2 минут 30 секунд.

Ату жағдайы: баспанаға байланысты жатып.

Бағалау:

"өте жақсы" - нысанаға екі соққымен тигізу;

"жақсы" - бірінші соққыдан нысанаға тигізу;

"қанағаттанарлық" - екінші соққыдан.

Жаттығудың ерекшеліктері

Кезекті ауысым шептен 25 метр қашықтықта, карабин (мылтық) "белдікке"қалпында бастапқы орнын алады. Оқ-дәрілерді таратушы әрбір атқышқа 2 оқ-дәріні береді. "Ұрысқа" командасы бойынша атқыш атыс шебіне шығарылады, карабинді оқтайды, атысқа дайындалады, дайындығы туралы баяндайды және "от" командасы бойынша жаттығуды орындайды.

Түнде баспанаға тіреліп атуға рұқсат етіледі.

Ескертпе:

1. Карабиннен (мылтықтан) жасалған арнайы құралдарды қолдану жаттығуларын орындау кезінде әртүрлі модификациядағы (үлгідегі) патрондарды пайдалануға рұқсат етіледі.

2. Топқа (есептеулерге) арналған арнайы құралдарды қолдану жаттығуларын орындау кезінде арнайы құралдардың біреуін қолдануға болады, қалғанын имитаторлармен (болванкалармен) ауыстыруға болады.

№ 7 жаттығу

Күндіз және түнде гранатометтен ату (ГМ-94 типті).

Мақсаты: 5х15 метр алаңда №8 он нысанамен белгіленген, ату жазықтығына 900 бұрышпен шахмат тәртібімен орналасқан қоғамдық тәртіпті бұзушылар тобы.

Мақсатқа дейінгі қашықтық: 100-200 метр.

Оқ-дәрілер саны: атыс - 3 дана.

Ату уақыты: "от"командасын берген сәттен бастап 2 минут.

Атуға арналған орын: тұрып жасырынған жерден (тізеден).

Бағалау:

"өте жақсы" - барлық үш құрал желдің бағытына байланысты нысанадан 10-15 метр қашықтықта 5 метр радиусқа түсті;

"жақсы" - барлық үш құрал желдің бағытына байланысты нысанадан 10-15 метр қашықтықта 10 метр радиусқа түсті;

"қанағаттанарлық" - қолданылатын құралдардың бірі екі метрден 20 метрге дейін үзілді, бірақ нысанадан 10-15 метр қашықтық сақталды.

Жаттығудың ерекшеліктері.

Өзін-өзі бақылау сұрақтары

1. Арнайы құралдарды қолдану тобының жеке құрамымен оқу-әдістемелік жинау қашан жүргізілетіні туралы баяндайсыз ба?

2. Оқу-әдістемелік жиын кезінде арнайы құралдарды қолдану тобының жеке құрамы оқу атыстарының қандай жаттығуларын орындайтынын баяндаңыз?

5 тарау
Кезіндегі қауіпсіздік шаралары мен құралдарын қолдану тітіркендіргіш (слезоточивого ықпал ету).

Арнайы дайындықтан өткен және кәсіби жарамдылығына жыл сайынғы тексеруден өткен (белсенді қорғаныс құралдарының құрылысын зерделеген, оларды қолдануда жеткілікті жаттығуы бар, қауіпсіздік шаралары бойынша сынақ тапсырған және тітіркендіргіш әсері бар заттармен зақымданған кезде алғашқы медициналық көмек көрсете алатын) әскери қызметшілердің (қызметкерлердің) арнайы құралдарды қолдану құқығы бар.

Қауіпсіздік шараларының жалпы талаптары:

- арнайы құралдарды әрбір қолдану алдында жеке құраммен қосымша нұсқама жүргізіледі;
- арнайы құралдарды қолданатын әскери қызметшілер алғашқы медициналық көмек көрсету тәсілдеріне оқытылуы тиіс, ал жеке құрамға және арнайы құралдармен зақымданған азаматтық тұлғаларға көмек көрсету үшін медицина қызметкерлері жұмылдырылуы тиіс;
- арнайы құралдар тек тікелей мақсаты бойынша пайдаланылуы тиіс. Корпусында немесе қабығында ақауы бар құрылғыларды (жарықтар, майысулар, сынықтар) қолдануға тыйым салынады);
- арнайы құралдарды қолданған сәттен бастап тітіркендіретін әсер ету құралдарын (Көзден жас ағызатын әсер ету) пайдалана отырып, арнайы операцияға қатысатын бөлімшелердің жеке құрамының жауынгерлік жағдайда газтұмылдырықлары болуы міндетті:
- карабиндерді, гранатометтерді және сигналдық тапаншаларды оқтауды тікелей қолданар алдында жүргізу қажет;
- арнайы құралдарды қолданар алдында лақтырудың (атудың) бастапқы жағдайын, атыс шептерін, іске қосылу шептерін анықтау қажет;
- арнайы құралдармен жұмыс істеу кезінде тиісті үлгіге пайдалану жөніндегі нұсқауда (паспортта, нұсқаулықта) жазылған талаптарды қатаң сақтау қажет;
- аэрозольдық бұлттың әсер ету аймағында қалған әскери қызметшілер қауіпті аймақтан тез кетуі тиіс:
- операцияға қатысушыларға, сондай-ақ жеңіліс тапқан кепілге алынғандарға қауіпті аймақтан эвакуацияланғаннан кейін дереу медициналық көмек көрсетіледі.

Арнайы құралдармен тітіркендіргіш әсері (Көзден жас ағызатын әсері) зақымданған жағдайда алғашқы көмек көрсету бойынша мынадай шаралар қабылдау қажет:

1) хлорацетофенонмен зақымданған жағдайда-көзді жабу, тыныс алуды ұстау, арнайы құрал қолданылған жергілікті жердің учаскесінен тез шығу, желге бет бұру;

si-es зақымданған кезде-көзді жауып, деміңізді ұстап, арнайы құрал қолданылған жерден тез кетіп, желге бет бұрыңыз, ешқандай жағдайда зардап шеккен жерлерді қолыңызбен сүртпеңіз, зардап шеккен аймақтарды сумен шаймаңыз! Бұл әсерді күшейтеді;

2) перлагон қышқылының морфолидімен зақымданған жағдайда, әдетте, медициналық көмек қажет емес. Аллергиялық реакциялар туындаған жағдайда дереу медициналық мекемеге хабарласу керек;

3) бу тыныс алу жолдарына түскен кезде – зардап шегушіні қауіпті аймақтан эвакуациялау, мүсәтір спиртін деммен жұту (1-2 сек.), 1 мл 25% кардиомин ерітіндісін немесе жүрек қызметін ынталандыратын басқа құралдарды қабылдау;

4) көзге түскен кезде – сабынды сумен молынан жуып, 0,5-2% новокаин ерітіндісін тамызады;

5) теріге түскен кезде – оны жағусыз, этил спиртінің 2-5% ерітіндісіне батырылған мақта тампонымен алып тастау, содан кейін теріні 2-5% кальциленген сода ерітіндісіне батырылған тампонмен сүрту және сабынды сумен жуу;

6) ас қорыту органдарына түскен кезде-2 литр 3% ас содасының ерітіндісін ішіп, құсуды шақыру керек;

7) киімге тиген кезде – оны мұқият сүртіп, жуу керек.

Әскери қызметшілерді (қызметкерлерді) белсенді тырма құралдарын қолдануға үйреткен кезде мынадай талаптар орындалуы тиіс:

1) сабаққа қатысатын немесе қызмет көрсететін барлық адамдардың қолдануға дайын газтұтқыштар болуы тиіс;

2) бастапқы жағдайын, атыс шептерін, іске қосылу шептерін көрсету қажет;

3) газ гранаталарын лақтыру (ату) ауданын қоршау;

4) гранаталарды 30 сек аралықпен лақтырады. алдыңғы іске қосылғаннан кейін;

5) лақтырумен айналыспайтын жеке құрам жел жағынан қауіпсіз қашықтықта болуға тиіс.

Арнайы құралдарды қолданған әскери қызметшіге (қызметкерге) жеке қорғаныш құралдарымен жабдықталуға тиіс.

Тітіркендіретін әсердің газ-түтінді концентрациясын құрайтын арнайы құралдарды қолдану кезінде тыйым салынады:

1) қолдану қағидалары бойынша сынақ тапсырмаған әскери қызметшілерге (қызметкерлерге) гранаталар, патрондар және оқ атулар қолдануға құқылы;

2) техникалық ақаулы және механикалық бүлінген гранаталарды, жарғыштар мен атыстарды пайдалануға жол берілмейді;

3) гранаталарды, патрондарды, атыстарды жарақтандыруға және оларды басшының командасынсыз қолдануға;

4) адамдарға жақын жерде граната қолданыңыз;

5) газдың ағуы орын алған, жарылғыш және тез тұтанатын заттар мен материалдар сақталатын жерлерде гранаталар, патрондар мен оқ атуларды қолдануға жол берілмейді;

6) кепілдікті сақтау мерзімі аяқталған гранаталарды, патрондарды және атыстарды пайдалану;

7) гранаталарды, жарғыштарды, патрондар мен атыстарды бөлшектеуге;

8) жұмыс істемеген гранаттарға, патрондарға және атыстарға 10 минут ішінде жақындауға жол берілмейді;

9) үй-жайларда, көлік құралдарында және басқа да тұйық кеңістіктерде қамту ауданы Үлкен гранатаны қолдануға жол берілмейді;

10) гранаталарды Нұсқаулықта белгіленген уақыттан тыс қолданысқа келтіргеннен кейін оларды қолда ұстауға міндетті;

11) адамдардың топталуы бойынша гранаталарды атуға және бұзушылар бойынша нысандық оқ атуға жол берілмейді.

Жарық-дыбыс гранаталарын қолданған кезде, тыйым салынады

1) гранатты қолдану бойынша сынақ тапсырмаған әскери қызметшілерге (қызметкерлерге) қолдануға құқылы;

2) техникалық ақаулы және механикалық бүлінген гранатаны және тұтандырғышты пайдалануға жол берілмейді;

3) гранатаны запалмен жарақтау және басшының командасынсыз қолдану;

4) адамдардан 2,5 м жақын граната қолдану;

5) газдың шығуы бар, жарылғыш және тез тұтанатын заттар мен материалдар сақталатын жерлерде қолдануға жол берілмейді;

6) кепілдік мерзімі өткен гранатаны пайдаланыңыз;

7) граната мен тұтатқышты бөлшектеуге;

8) жұмыс істемеген гранаттарға 10 минут ішінде жақындауға жол берілмейді;

9) кеңістігі шектеулі үй-жайларда гранатаны қолдануға жол берілмейді;

10) гранаталарды электр тізбегіне онда кернеудің жоқтығына көз жеткізбей қосуға;

Күнделікті техникалық қызмет көрсету кезінде:

құрамдас бөліктерді шаңнан, кірден және ылғалдан тазартыңыз;

бақылау тексерісі бойынша барлық жұмыстарды орындауға міндетті.;

пломбалардың, қосылатын кабельдердің, блоктардың және т. б. тұтастығын тексеруге міндетті.;

жұмыс қабілеттілігіне әсер ететін байқалған ақаулықтарды жою;

жиынның бұрандалы қосылыстарын майлаумен майлаңыз (қажет болған жағдайда).

Өзін-өзі бақылау сұрақтары

1. Тітіркендіргіш әсер ететін (Көзден жас ағызатын әсер ететін) құралдарды қолдану және қолдану кезіндегі қауіпсіздік шараларын баяндаңыз)?

6 тарау

Арнайы операция кезінде тыныс алу органдарын жеке қорғау құралдарын пайдалану.

Сур.43. Әскери қызметшіні жабдықтау

Әскери қызметшіні жабдықтау және қорғаныста бекіту элементтері (сурет)43) тыныс алу органдарын жеке қорғау құралдарын орналастыруға қатысты бөлігінде (Сүзгіш газтұмылдырық) мынадай себептер бойынша жаппай тәртіпсіздіктердің (топтасып бағынбаушылықтардың) жолын кесу бойынша арнайы операция жүргізу кезінде ұсынылады:

1. Сүзгіш газтұмылдырықды осы кию газтұмылдырықды барынша қысқа мерзімде "жорық жағдайынан" "жауынгерлік" жағдайға ауыстыруға мүмкіндік береді.

2. РХБ қорғау бойынша нормативтерді орындау кезінде № la: "газтұтқышты кию" және №1Б: "жауынгерлік тәртіпте газтұтқышты кию" осы кию (орналастыру) газтұтқышты газтұтқыш сөмкесінен алудың қолайлылығы тұрғысынан (оң қолдың қозғалыс амплитудасын қысқарту және қалқанды сол қолмен бір мезгілде ұстау) орынды);

Тыныс алу органдарын жеке қорғау құралдарын пайдалану.

№ 1А Норматив: "газтұтқышты кию»

Нормативті орындау шарттары (тәртібі)

Білім алушылар бронды қорғау және белсенді қорғаныс құралдарымен жабдықталған. Газтұмылдырықлар "жорық" жағдайында. Күтпеген жерден "газа"командасы беріледі. Оқушылар газ маскаларын киіп, тапсырманы

орындауды жалғастырады. Уақыт команда берілген сәттен бастап бастапқы позицияны қабылдағанға дейін есептеледі.

Нормативті орындау реттілігі (тәртібі).

1. "Газдар "командасы бойынша газтұтқышты "жауынгерлік" жағдайға ауыстыру үшін:

- деміңізді ұстаңыз, көзіңізді жұмыңыз, арнайы таяқ оң қолыңызда, белдікте, оң тізеңізге отырыңыз, денеңізді оңға бұрыңыз, соққыға қарсы қалқанды қойып, оны сол иыққа қойыңыз;

- соққыға қарсы шлемді шешіп, оң жағынан жерге қойыңыз;

- алдыңғы бөлігін алыңыз, оны екі қолыңызбен төменгі бөліктің қалыңдатылған жиектерінен алыңыз, сонда бас бармақтар сыртта, ал қалғандары оның ішінде болады;

- алдыңғы бөліктің төменгі бөлігін иектің астына бекітіп, қолдың өткір қозғалысымен жоғары және артқа қарай бет жағын бастың үстіне созыңыз, сондықтан бүктемелер болмайды, ал көзілдірік көзге қарсы келеді;

- егер олар алдыңғы жағын кию кезінде пайда болса, қисықтар мен қатпарларды алып тастаңыз, Толық дем шығарыңыз, көзіңізді ашып, тыныс алуды жалғастырыңыз;

- соққыға қарсы дулыға киіңіз;

- соққыға қарсы қалқанды алыңыз, тұрыңыз және бастапқы позицияны алыңыз.

Баға көрсеткіштері

Білім алушылардың санаты	**Уақыт бойынша баға**		
	Өте жақсы	**жақсы**	**қанағаттанарлық**
Әскери қызметкерлер	10 с	12 с	15 с
Бөлімшесі	11 с	13 с	16 с
Взвод	12 с	14 с	17 с
Рота	13 с	15 с	18 с

Газтұмылдырықды шешу кезектілігі.

Газтұмылдырықды "газтұмылдырықды шешу"командасы бойынша алады. Бұл команда үшін сізге қажет:

оң жақ тізеге отыруға, арнайы таяқ оң қолында баумен болуға, соққыға қарсы қалқан білегінен босатпай қоюға және оны сол жақ иыққа тіреуге міндетті;

соққыға қарсы шлемді шешіп, оң жағына жерге қойыңыз;

екінші қолыңызбен клапан қорабын алуға тырысыңыз, алдыңғы бөлігін сәл тартып, қолыңызды алға және жоғары қарай жылжытыңыз;

газ маскасын бүктеп, оны сөмкеге салыңыз;

соққыға қарсы дулыға кию;

- соққыға қарсы қалқанды алып, бастапқы позицияны алыңыз.

Оқу-жаттығу картасы:

1. Бастапқы ережелер отыру, оң жақ тізе, бұру дене тұрқы құқығына,ал соққыға шыдамды тақта қоюға және опереть оның сол жақ иық орындап, командасын "ТАСТАР" (сур.44).
2. Соққыға қарсы шлемді алып тастап, оң жағына жерге қойыңыз (сурет.45).

Сур.44. Оң тізеге отыру

Сур.45. Соққыға қарсы шлемді шешу

1. Газ маскасын киіңіз (сурет.46).
2. Соққыға қарсы дулыға киіңіз (сурет.47).

Сур.46.Газтұмылдырықты

Сур.47. Соққыға қарсы киіңіз

1. Соққыға қарсы қалқанды алыңыз, тұрыңыз және бастапқы позицияны алыңыз(сурет.48).

Сур.48. Бастапқы ұстаным

Ескерту: *тәжірибе көрсеткендей, газ маскасын оң жағынан киіп, тегі бар тегті алып тастаған жөн*.

№ 1Б нормативі: "әскери тәртіпте газтұтқышты кию»

Нормативті орындау шарттары (тәртібі).

Бөлімшелер құрамында оқитындар жауынгерлік тәртіпте екі шереуұйда болады. Газтұмылдырықлар "жорық" жағдайында. Күтпеген жерден "газа"командасы беріледі. Оқушылар газ маскаларын киіп, тапсырманы орындауды жалғастырады. Уақыт команда берілген сәттен бастап бастапқы позицияны қабылдағанға дейін есептеледі.

Нормативті орындау реттілігі (тәртібі).

Газа " командасы бойынша»:

Газтұмылдырықды екінші шереуұяны оқитын адамдар киеді, ал бірінші шереуұяны үйренушілер оларды жабады.

Газтұтқышты кигеннен кейін екінші шереуұяның білім алушылары "алу" командасын орындайды, ал бірінші шереуұяның білім алушылары "тастар" командасын орындап, газтұтқышты киеді.

Газтұмылдырық № 1а нормативінде жазылған ретпен киіледі.

Уақыт бойынша баға

Категория	Уақыт бойынша баға		
	өте жақсы	жақсы	қанағаттанарлық
білім алушылардың	24 с	27 с	30с
Бөлімшесі	28 с	31с	34с
Взвод	32 с	35с	38с

Оқу-жаттығу картасы:

1. Бастапқы ұстаным (сурет.49).

2. Екінші шереууа-оң тізеге отыру, денені оңға бұру, ал соққыға қарсы қалқанды қою және сол иыққа тіреп, "тастар" командасын орындау (сурет.50).

Сур.49. Бастапқы ұстаным

Сур.50. Оң тізеге отыру

Сур.51. Соққыға қарсы шлемді шешу

Сур.52. Газтұмылдырық кию

3. Соққыға қарсы шлемді алып тастап, оң жағына жерге қойыңыз (сурет.51).
4. Газ маскасын киіңіз (сурет.52).
5. Соққыға қарсы дулыға киіңіз (сурет.53).
6. Соққыға қарсы қалқанды алыңыз, тұрыңыз және бастапқы позицияны алыңыз(сурет.54).

ға киіңіз

Сур.54. Бастапқы позицияны алыңыз

3. Бірінші қатар-оң тізеге отыру, денені оңға бұру, ал соққыға қарсы қалқанды қою және сол иыққа тіреп, "тастар"командасын орындау. Екінші шереуұи шәкірттері "дуал" командасын орындайды (сурет.55).

4. Бірінші шереуұа-соққыға қарсы дулығаны шешіп, оң жағынан жерге қою (сурет.56).

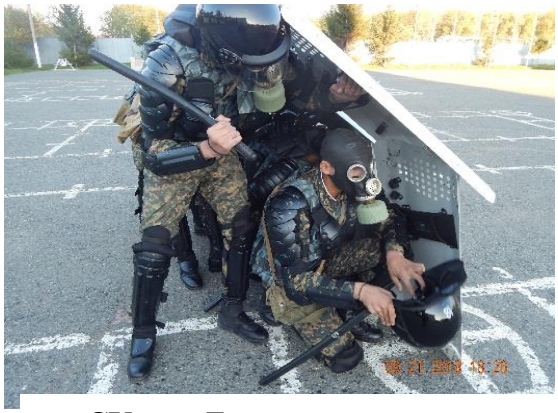

СУр.55. Командасы «ЗАБОР»

СУр.56. Шлемді жерге қою

3. Надеть противогаз (рис.57).
4. Надеть противоударный шлем (рис. 59).

СУр.57. Газтұмылдырық кию

СУр.59. Соққыға қарсы дулыға киіңіз

5. Соққыға қарсы қалқанды алыңыз, тұрыңыз және бастапқы позицияны алыңыз(сурет. 60 а, б).

ур.60 а,б. Бастапқы ұстаным

Бағаны бір балға төмендететін қателер:

газтұтқышты киген кезде оқушы көзін жаппады және демін шығармады немесе газтұтқышты кигеннен кейін толық дем шығармады;

шлем - Маска көлбеу киілген;

респиратор қысқышының ұштары мұрынға басылмаған.

"Қанағаттанарлықсыз" деген бағаны анықтайтын қателер»:

"сыртқы ауа дулыға маскасының астына енуі мүмкін қатпарлар мен қиғаштардың пайда болуына жол берілді;

SF толығымен бұралмаған (бұралған) сүзгі қорабы;

противогаз киген кезде бірінші шереуұяның оқушысы екінші шереуұяны жаппады және керісінше.

Өзін-өзі бақылау сұрақтары

1. РХБ бойынша №1а,б қорғау нормативінің орындалу шарттарын баяндаңыз.
2. Н-РХБз-1а орындау тәртібі мен ерекшеліктерін баяндаңыз.
3. Н-РХБз-1б орындау тәртібі мен ерекшеліктерін баяндаңыз.

7 тарау
Тітіркендіргіш әсері бар арнайы құралдарды қолдану ерекшеліктері (Көзден жас ағызатын газ)

Тітіркендіретін әсері бар арнайы құралдарды қолдану тәртібі мен тәсілдері.

Арнайы құралдарды қолдануды жоспарлау кезінде мыналарды ескеру қажет:

- мүддесінде арнайы құралдар қолданылатын бөлімше орындайтын міндеттер;
- тақ қолдануға тартылатын күштер мен құралдардың құрамы және олардың мүмкіндіктері;
- арнайы құралдарды қолдану кезінде өз бөлімшелерінің орналасуы және олардың әрі қарайғы әрекеттерінің жоспарланған сипаты;
- тақ қолдану тәсілдері;
- тағақ қолдану жоспарланған ықтимал Нысандар;
- объектілердің жасырыну дәрежесі, олардың қорғалуы (жеке қорғану құралдарының болуы және жай-күйі, олардың пайдалануға әзірлік дәрежесі), өртке қарсы іс-қимыл деңгейі, кепілге алынғандардың болуы;
- қолда бар тақ сипаттамалары мен саны;
- тақ қолдану ауданындағы метеожағдай, ауа райының жай-күйі, жыл және тәулік уақыты;
- операция жүргізілетін жердегі жер бедері және өсімдіктердің сипаты.

Ең тиімді қолдану үшін тақ қажет:

- тақ қолдану ауданының картасын (схемасын, жоспарын) жасау;
- қалыптасқан жағдайға талдау жүргізу;
- ТӘБАҚ қолдану күштері мен құралдарын бөлу;
- арнайы қаражатты қолдану мен жұмсау шегін анықтаңыз.

Арнайы операция жүргізуге дайындық кезінде операция басшысы жүргізетін негізгі іс-шаралардың бірі оны жүргізуге қажетті күштер мен құралдардың санын есептеу болып табылады. Жауынгерлік тапсырманы орындау үшін қажетті тақ саны төменде сипатталған әдістеме бойынша есептеледі.

Операцияны жүргізуге қатысатын бөлімшелердің құрамы нақтыланғаннан, тақ түрлерін және оларды қолдану тәртібін айқындағаннан

кейін топ командирі қойылған міндетті орындау үшін тақ шығысын айқындау бойынша алдын ала есеп жүргізеді. Келесі әрекеттер алгоритмін ұстану ұсынылады:

- есеп жүргізу үшін бастапқы деректерді жинайды (қарсы тараптың ықтимал іс-қимылдарының болжамы немесе ол туралы барлау деректері, метеорологиялық деректер, жергілікті жердің топографиясы туралы деректер, өз бөлімшелерінің жоспарланған іс-әрекеттері);

- жергілікті жердің картасын (схемасын, жоспарын) пайдалана отырып, оған топографиялық элементтерді (төбешіктер, ойпаттар, жергілікті жердің қатпарлары, орман алқаптары, қалалық құрылыстар, жеке тұрған үлкен ғимараттар) бөледі немесе келтіреді, олар тақ қолдану тәсілдері мен тәртібіне, аэрозольдық бұлттың қалыптасуы мен таралуына елеулі әсер етуі мүмкін;

- атмосфераның беткі қабатындағы желдің бағыты мен жылдамдығын диаграммада көрсетеді (желдің жылдамдығына байланысты аэрозоль бұлтының таралу аймағының конфигурациясы айтарлықтай өзгеруі мүмкін екенін есте ұстаған жөн). Стандартты метеожағдайлар (желдің жылдамдығы 3-5 м/с, изотермия) үшін жеңіл зақымдану дәрежесімен шектелген тақ таралу аймағының болжамды Өлшемдері 1-кестеде келтірілген.

- кесте деректерін пайдалана отырып, метеожағдайдың ағымдағы деректерін ескере отырып, тарату аймақтарының өлшемдерін (тереңдігі мен енін) қайта есептейді. Тарату аймағының өлшемдерін қайта есептеу үшін болжамды коэффициенттің мәндері 2-кестеде көрсетілген. Ол үшін тақ таралу аймағының шамаланған габариттік өлшемдері кестесінен алынған таралу аймағының өлшемдері таралу аймағының өлшемдерін қайта есептеу үшін болжамды коэффициент кестесінен алынған коэффициентке көбейтіледі;

- схемада тіктөртбұрыштар түріндегі тақ таралу аймағының түзетілген тереңдігі мен енін ескере отырып, бір-бірін ені бойынша 1/5-тен (желдің жылдамдығы 3 м/с-тан асқан кезде) 1/4-ке дейін (желдің жылдамдығы 3 м/с-қа дейін) жаба отырып, шартты таралу аймағын белгілейді. Таралу аймақтарын жабу орташа желдің бағыты бойынша ауытқулардың әсерін азайту үшін объектіні жабудың сенімділігі үшін жүзеге асырылады. Таралу аймақтары орташа желдің бағытына параллель орналасқан, ол бойынша тақ қолданылатын объектінің барлық ауданын жабатындай етіп, оның флаумдары бойынша аздаған жабумен орналастырылады (сурет. 61).

Қолданылатын тақ жұмыс істеу орындары (көздеген нүктелері) – жел жағынан таралу аймағының бастапқы учаскесі – көздеген меже түрінде желіге салған жөн. Нәтижесінде оқ-дәрілерді сызықтық бөлу кезінде ең аз қажетті саны анықталады.

Мысалы: фронт бойынша ені 200 метр, желдің жылдамдығы 6 м/с, желдің бағыты-майданға аэрозольдік бұлт қою үшін РГ – 60аз мөлшерін есептеу қажет.

1-кестеге сәйкес біз аэрозоль бұлтының таралу аймағының максималды енін анықтаймыз – 29 метр.

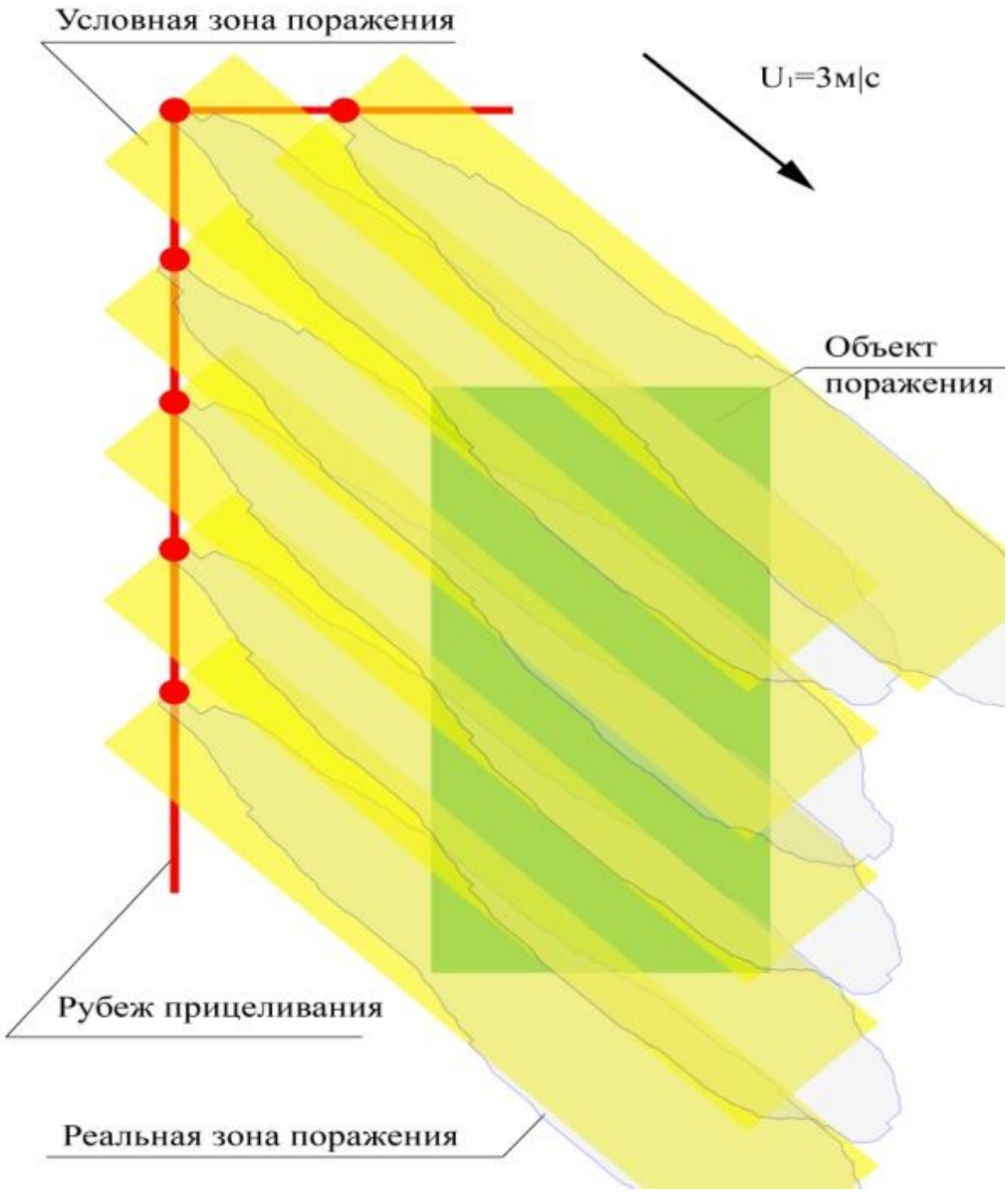
2-кестеге сәйкес біз болжамды коэффициентті анықтаймыз-0,65.

Біз аймақтың максималды енін 29х0,65= 18,85 М коэффициентіне көбейтеміз.

Біз арнайы құралдарды 1/5 аймақтың қабаттасуымен қолданатындықтан, алынған аймақ енінің 4/5 бөлігі 15,08 м құрайды.

Арнайы құралдардың санын анықтау үшін аймақтың берілген енін – 200 метр – бір арнайы құралдың есептелген бұлт еніне – 15,08 М бөлеміз.

Нәтижесінде біз 14 дана аламыз. RG-60AZ (дөңгелектеу үлкен бағытта жасалуы керек).

Сур.61. Нысанды жабу

Қол гранаталарын лақтырған кезде, атыс траекториясына байланысты, олардың мақсатты нүктелерге түсуін қамтамасыз ету мүмкін емес, өйткені үлкен қателіктер (әсіресе көлденең беткейде мақсатты нүктелердің нақты сілтемелерінсіз ату кезінде) және техникалық дисперсия, сондай-ақ жерден рикошет. Оқ-дәрілердің траекториясының орналасуына байланысты, жер бетінде ату кезінде диапазондағы техникалық дисперсия қатесі тік бетке қарағанда бірнеше есе көп. Сондықтан атыс оқ-дәрілер белгілі бір шашырау алаңына кездейсоқ бөлінетін белгіленген нысана шебі (шептері) бойынша

жүргізілуі тиіс. Оқ-дәрілерді неғұрлым біркелкі бөлу үшін тең аралықтар арқылы бағытталу нүктелерінің аралығын белгілеу керек.

Желдің төмен жылдамдығында (0,5-1,5 м/с) аэрозоль бұлтының таралуы бағытта тұрақсыздықпен ерекшеленетінін ескеру қажет. Нысан шекарасын объектінің шекарасынан едәуір қашықтыққа апарған кезде, бұл оның бүкіл аумағын жабуды қиындатады және қосымша оқ-дәрілерді тұтыну қажеттілігін тудыруы мүмкін.

Бұл әдіс арнайы операцияны жүргізу кезінде ТӘБӘК шығынын бағдарлы бағалауға арналған. Қолданылатын әдіс-тәсілдер, қолдану тәртібі және саны бойынша шешімді операция басшысы немесе бөлімше командирлері қалыптасқан жағдай мен метеожағдайға байланысты тікелей қолданар алдында қабылдайды.

Үлгілік объектілер бойынша Көзден жас ағызатын арнайы құралдарды қолдану

Бір адамның немесе адамдар тобының (2-5 адам) қоғамға қауіпті іс-әрекеттерінің жолын кесу кезінде 6 м дейінгі қашықтықта аэрозольдық тозаңдатқыштар пайдаланылады.

Аэрозольдық бүріккіштерді жеке қолданған кезде арнайы құралдарды қолданушының жел жағында болуы және 0,5-1,0 метр қашықтықта арнайы құралды қолданып, ағысты бұзушыға бағыттауы қажет.

Саптағы (әскери тізбектегі) әскери қызметшіге аэрозольдық тозаңдатқышты қолданған кезде жанында тұрған әскери қызметшілер зақымданбауы үшін желдің бағытын және арнайы құралдардың тозаңдану қашықтығын түріне қарай ескерген жөн.

Жаппай тәртіпсіздіктердің жолын кесу кезінде тәртіп қолдану жөніндегі бөлімшелердің міндеттері:

жаппай тәртіпсіздікке қатысушылардың көп шоғырлануын кейіннен жаппай тәртіпсіздікке ұшыраушылар мен басқа да тәртіп бұзушыларды тарату және алып қою арқылы жеке топтарға бөлу;

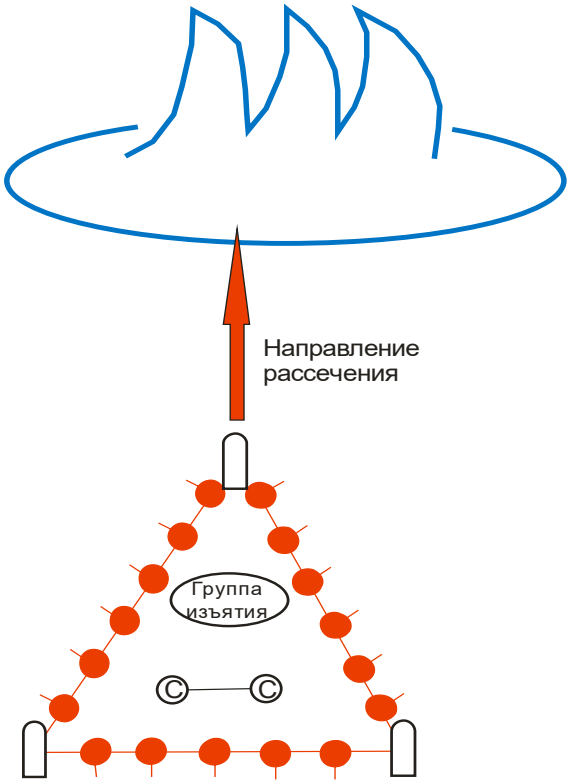
жаппай тәртіпсіздіктерге қатысушылардың қозғалыс бағытын, әдетте, жаппай тәртіпсіздіктермен қамтылған ауданнан басқа жаққа өзгерту.

Құқық бұзушылар қозғалысының бағыты өзгерген кезде, АҚҚ, әдетте, бүркемелеу тобымен бірге пайдаланылады. Топтың қорғаныш қалқандары бүркемеленген жағдайда, АҚКТ бүркемелеу тобының жауынгерлік тәртіптерінен кейін 1-2 метр қашықтықта жасырылады және топ командирінің (операция жетекшісінің) командасы бойынша бүркемелеу тобының жауынгерлік тәртіптері арқылы шығып немесе олар арқылы аэрозольды қол гранаталарын лақтыра отырып, тақ атуды жүргізеді. Желдің бағытына және қолданылатын арнайы құралдардың түрлеріне байланысты АҚК командирі арнайы құралдарды қолдану шептерін анықтайды (барлау жүргізуге уақыт болған кезде АҚК командирі жергілікті жердің жоспарын алдын ала жасауы, тақ қолданудың 3-4 шептерін белгілеуі және орынға келгеннен кейін оларды топтың жеке құрамына көрсетуі қажет).

Құқық бұзушылардың көп жиналуы орын алған және жаппай

тәртіпсіздікке ұшырағандарды алып қойған кезде АҚҚ саптың тереңдігінде қозғалады

(сур. 62) және операция басшысының командасы бойынша желдің бағытын ескере отырып, көрсетілген шептер бойынша оқ атуды (гранатомет) жүргізеді.

Сур. 62. Құқық бұзушылардың массасын бөлу

РГР, РГ - 60АЗ қол аэрозоль гранаталары, егер құқық бұзушылар мен әскер бөлімшелері арасындағы қашықтық аз болса, пайдаланылуы мүмкін

50 м.үлкен қашықтықта карабиндер мен гранатометтерден атылған бұйымдар қолданылады (магистральдық және дүкен ГМ-94).

"Құқық бұзушылардың қарусыз тобы" зақымдау объектісі бойынша арнайы құралдар шығысының болжамды нормаларын 3-кесте негізінде есептеуге болады.

Көп қабатты ғимарат

Түсірілген ғимаратты босатқан кезде карбиналар мен гранатометрлерге, қолмен аэрозоль гранаталарына оқ қолдануға болады. Ғимараттың сыртын қолданған жағдайда олар 1-2 қабаттардағы құқық бұзушыларды тиімді басуды қамтамасыз ете алады. Жоғары қабаттарда тұрған құқық бұзушыларды тек карабиндер мен гранатометтерге оларды үй-жайдың ішіне ату жолымен ату арқылы ғана басуға болады.

Арнайы құралдарды ату қашықтығының төмендігіне байланысты арнайы операцияның басшысы мен АҚКҚ командирі арнайы құралдарды қолдану шебіне шыққан кезде топтың жеке құрамын жасыру және оларды қолданғаннан кейін кету мәселесін ойластыру қажет. Ол үшін жақын маңдағы ғимараттар, қоршаулар, бронды Нысандар пайдаланылуы мүмкін. Жазық жерлерде АҚҚ орнын ауыстыруды түтін пердесімен жабу қажет.

Көп қабатты ғимараттарды қолдану объектісіне жақын болған кезде, жоғарғы қабаттардан арнайы құралдарды терезелерге бұзушыларға қолдану оңтайлы әдіс

болып табылады.

"Жеке тұрған көп қабатты ғимарат" зақымдау объектісі бойынша тағақ шығысының болжамды нормалары 4-кесте негізінде есептеледі.

Жарылыс қаупі бар объект

Аумағында атыс қаруы мен кәдімгі оқ-дәрілерді қолдануға болмайтын қауіпті объектінің (ЖЖМ қоймасы немесе қоймасы, химиялық қауіпті және жарылғыш заттар) аумағын босату кезінде ТАҒАҚТЫ пайдалану ұсынылады. Мәселені шешу үшін қажетті арнайы құралдарды тұтынудың болжамды нормаларын 5-кесте негізінде есептеуге болады.

Арнайы құралдарды тұйық көлемде қолдану

Қозғалыс құралын (ұшақ, т/ж вагоны, автобус және т.б.) басып алған қарулы қылмыскерлерге қарсы аэрозоль гранаталары бар патрондар қолданылады. Әр түрлі типтегі жабық көлемдегі (үй-жайлардағы) Көзден жас ағызатын заттың төзімсіз концентрациясын жасау үшін жеткілікті аэрозоль гранатасы бар патрондардың шамамен алынған саны 4-кестеде берілген. Есіктерді (люктерді) "кілт" бұйымымен немесе басқа құралдармен ашқаннан кейін раг-60аз қол аэрозоль гранаталарын қолдануға болады.

Тәркіленген үй-жайларды босату операциясы олардың жұмыс істеуі аяқталғаннан кейін дереу жүргізіледі. Кепілге алынғандар болған кезде оларды жедел эвакуациялау жүргізіледі.

Орта есеппен ұқсас арнайы құралдардың қажеттілігін есептеу

Үй-жайларда жас ағызатын заттың көтере алмайтын концентрациясын жасау үшін жеткілікті" құс шие-7 "немесе" сирень – 7 " к=ШЖҚ/30 формуласы бойынша есептеледі, мұнда П – үй– жайдың ауданы, м2; В-үй-жайдың биіктігі, м; К-Анар саны.

Метеорологиялық және топографиялық жағдайлардың Көзден жас ағызатын арнайы құралдарды қолдануға әсері

Тақ таралуының болжамды аймақтарының мөлшері метеорологиялық және топографиялық жағдайларға байланысты. Бұл, өз кезегінде, тұтыну мен оларды қолдану әдістеріне байланысты.

Тақ қолдану шарттары үш топқа бөлінеді: қолайлы, орташа және қолайсыз.

Аэрозоль бұлтының мінез-құлқына ең көп әсер ететін негізгі топографиялық жағдайлар-бұл жердің жер беті мен сипаты (өсімдіктер, ғимараттар, су аймағы, қар жамылғысының болуы).

Метеорологиялық жағдайлардан ТӘЛАҚТЫҢ таралу сипатына ең көп әсер етеді: атмосфераның тік тұрақтылық дәрежесі, желдің жылдамдығы мен бағыты, ауа мен топырақ температурасы, сондай-ақ ауа ылғалдылығы мен жауын-шашын.

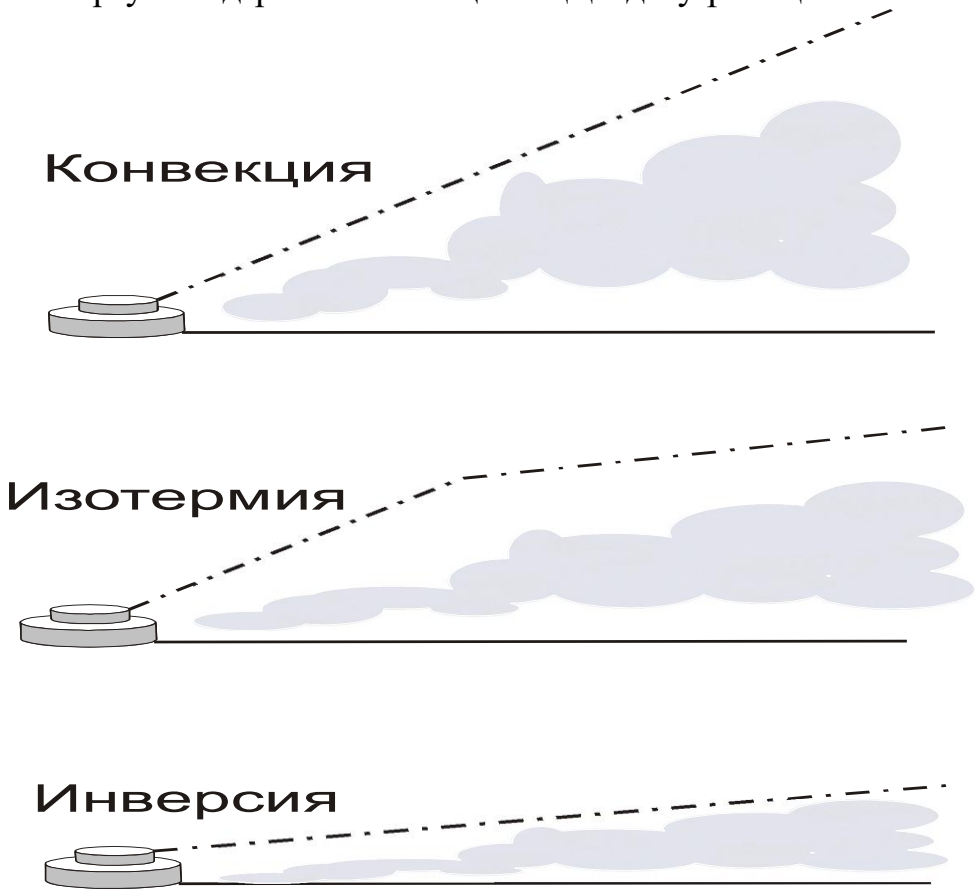
Атмосфераның беткі қабатының тік тұрақтылығының үш негізгі дәрежесі бар: конвекция, изотермия, инверсия (сурет. 57).

Инверсия ауаның ең тік тұрақтылығымен сипатталады. Негізінен, ол күн батқан кезде ашық ауа-райында, ауамен салыстырғанда топырақ температурасының тез төмендеуіне байланысты әлсіз желде пайда болады. Инверсия кезінде аэрозоль бұлты желдің бағыты бойынша тікелей жер бетіне таралады және баяу таралады, бұл аэрозоль өнімдерінің шығынын едәуір азайтады.

Изотермия көбінесе инверсияның пайда болу жағдайларының пайда болуының (жоғалуының) өтпелі кезеңіндегі әлсіз жел кезінде, сондай-ақ желдің жылдамдығы

кемінде 3-5 м/с және бұлтты ауа-райында болады. Ол шамамен 10-20 м жер қабатының ішіндегі ауа мен топырақтың бірдей температурасына байланысты ауаның бейтарап тік араластыру жағдайымен сипатталады. Изотермия кезінде аэрозоль бұлтының таралуы үшін орташа жағдайлар жасалады.

Конвекция ауаның тігінен қатты араласуымен сипатталады, бұл күндіз ашық ауа-райында топырақ температурасының көтерілуінен болады. Аэрозольдік бұлттың жер бетінен ажырауы салдарынан конвекция тақ қолдану үшін қолайсыз.

Сур.57. Жер бетіндегі қабаттағы атмосфераның тік тұрақтылық дәрежесіне байланысты аэрозоль бұлтының мінез-құлық сипаты

Жыл мен тәулік уақытын, бұлттылық пен желдің жылдамдығын ескере отырып, тегіс жерде қар жамылғысы жоқ жер бетіндегі қабаттағы атмосфераның тік тұрақтылық дәрежесін кестенің көмегімен анықтауға болады.

Кестедегі мәліметтерден күннің уақыты мен желдің жылдамдығының өзгеруі атмосфераның тік тұрақтылық деңгейіне қалай әсер ететінін көруге болады және осы мәліметтер негізінде жер бетіндегі қабаттағы аэрозоль бұлтының әрекетін болжауға болады.

3-5 м / с жылдамдықпен жел аэрозоль бұлтының таралуы үшін ең қолайлы, желдің жылдамдығы жоғарылаған сайын бұлт тез таралады, бірақ екпінсіз желде таралу бағыты тұрақты болады, нысанды жабу уақыты қысқарады.

Желдің жылдамдығы 8 м/с-тан асатындықтан, аэрозольдік бұлттың таралуы үшін жағдай қолайсыз болып, тез шашырауы салдарынан шығын мөлшері артады.

Жылдамдығы 1,5 м/с-тан төмен әлсіз жел бағыт бойынша тұрақсыздыққа байланысты да қолайсыз, оған ашық ауа райында аэрозольдық бұлттың тік көтерілуі мүмкін болатын толық тыныштыққа дейін кенеттен басылу тән.

Шағын өзендер мен көлдер аэрозоль бұлтының мінез-құлқына айтарлықтай әсер етпейді. Тік жағалаулары бар үлкен өзендерде жел аз болған кезде өзен арнасы бойымен аэрозоль бұлты таралуы мүмкін. Топыраққа қарағанда су бетінің баяу салқындауы нәтижесінде су үстіндегі ымырт кезінде аэрозольді "аркалар" пайда болуы мүмкін, ал таңертең жер бетіндегі инверсия құлаған кезде бұлт су бетіне таралуы мүмкін. Теңіз самалдары теңіз бен жағалау аймағының тең емес салқындату (жылыту) жылдамдығынан туындайды. Түнде тыныш қысқы ауа-райында қарлы аймақтың үстінен аэрозоль бұлты тігінен көтеріледі.

Тақ қолдануды жоспарлау кезінде ауаның ылғалдылығын да ескеру қажет. Жоғары ылғалдылықта аэрозольдің тітіркендіргіш әсері едәуір артады. Қатты жаңбырда тақ қолдану шарттары қолайсыз, өйткені жаңбыр тамшылары құлаған кезде аэрозоль бөлшектерін алып кетеді, нәтижесінде олардың аэрозоль бұлтында концентрациясы төмендейді.

Рельефтің біркелкі еместігі желдің кедергілерге дейін және одан кейін айналуына ықпал етеді, бұл атмосфераның беткі қабатының араласуын күшейтеді және аэрозоль бұлтының таралуын тездетеді.

Тік жоталары бар төбелер мен 3 қабаттан жоғары ғимараттар бұлтқа айналады, ал биік төбелердің шыңдары (ғимараттардың жоғарғы қабаттары) ашық қалуы мүмкін.

Аэрозоль бұлты тар аңғарлар мен тік беткейлері бар жартастарға (ғимараттардың жертөлелері) ағып кетсе, оның тығыздығы артады, ал желдің жылдамдығы төмен болса, тіпті бұл жерлерде тоқырау мүмкін.

Ормандар, саябақтар аэрозоль бұлтының таралуын арттырады. Ағаштар мен бұталардың тығыздығына байланысты аэрозоль бұлты көтеріліп, орман (саябақ) үстінен қозғалысты жалғастыра алады немесе одан әрі оның үстінен қозғалысты жалғастыра отырып, оған 300 м тереңдікке ене алады. Аэрозоль бұлтын ұзақ уақыт қою кезінде ол біртіндеп орманның тереңдігіне таралады. Сирек орман (саябақ) аэрозоль бұлты баяу жылдамдықпен өтеді.

а) Стандартты метеожағдайлар кезінде арнайы құралдардың таралу аймағының болжамды өлшемдері (желдің жылдамдығы 3 м/с, изотермия)

Кесте 1

Бұйым	Максималды ұзындығы, м	Максималды ені, м	Максималды биіктігі, м
РГ-60 АЗ	215	19,6	9,5
РГР	260	21	11
40-мм атысы «Гвоздь»	168	13	6

б) Стандартты метеожағдайлар кезінде желдің жылдамдығына байланысты зақымдану аймағының өлшемдерін қайта есептеуге арналған болжамды коэффициент (желдің жылдамдығы 3 м/с, изотермия)

Таблица 2

Атмосфераның жай-күйі	Жел жылдамдығы, м/с		
	<3	3-5	>5
Конвекция	1,5	0,95	0,53
Изотермия	1,7	1,0	0,65
Инверсия	1,4	4,0	3,0

Бойынша арнайы құралдар шығысының болжамды нормалары объектіде " құқық бұзушылардың қарусыз тобы»
(объектінің көлемі фронт бойынша 20 м, флауұу бойынша 70 м)

Кесте 3

Бұйым	Қолданудың оңтайлы шарттары	Шығын СССД, дана.
РГ-60 АЗ	Желдің бағыты-ОП майданына. Нысаналау шебі-жел жағынан ОП майданынан 50 м. 40х20 м алаңда гранаталардың тең ықтимал таралуы	5
	Желдің бағыты-оп. Нысаналау шебі-жел жағынан ОП майданынан 50 м. 80х20 м алаңда гранаталардың тең ықтимал таралуы	20
РГР	Желдің бағыты-ОП майданына. Нысаналау шебі-жел жағынан ОП майданынан 50 м. 40х20 м алаңда гранаталардың тең ықтимал таралуы	4
	Желдің бағыты-оп. Нысаналау шебі-жел жағынан ОП майданынан 50 м. 80х20 м алаңда гранаталардың тең ықтимал таралуы	17
40-мм атысы «Гвоздь»	Желдің бағыты-ОП майданына. Нысаналау шебі-жел жағынан ОП майданынан 50 м. 40х20 м алаңда гранаталардың тең ықтимал таралуы	5
	Желдің бағыты-оп. Нысаналау шебі-жел жағынан ОП майданынан 50 м. 80х20 м алаңда гранаталардың тең ықтимал таралуы	18

Зақымдау объектісі бойынша ҚҚҚ шығысының болжамды нормалары "жеке тұрған көп қабатты ғимарат»
(объектінің көлемі фронт бойынша 50 м, флауұу бойынша 20 м)

Кесте 4

Бұйым	Қолданудың оңтайлы шарттары	Шығын СССД, дана.
РГ-60АЗ	Желдің бағыты-ОП майданына. Нысаналау шебі-жел жағынан ОП майданынан 80 м. 60х20 м алаңда гранаталардың тең ықтимал таралуы	20
РГР	Желдің бағыты-ОП майданына. Нысаналау шебі-жел жағынан ОП майданынан 80 м. 60х20 м алаңда гранаталардың тең ықтимал таралуы	17
40-мм атысы «Гвоздь»	Желдің бағыты-ОП майданына. Нысаналау шебі-жел жағынан ОП майданынан 80 м. 60х20 м алаңда гранаталардың тең ықтимал таралуы	15
	Желдің бағыты-ОП майданына. Нысаналау шебі-жел жағынан ОП майданынан 80 м. 60х20 м алаңда гранаталардың тең ықтимал таралуы	20

Арнайы құралдар шығысының болжамды нормалары
"жарылыс қаупі бар объект" зақымдану объектісі бойынша»
(объектінің көлемі фронт бойынша 100 м, флауұу бойынша 100 м)

Кесте 5

Бұйым	Қолданудың оңтайлы шарттары	Шығын СССД, дана.
РГ-60АЗ	Желдің бағыты-ОП майданына. Нысаналау шебі-оп майданынан жел жағынан 20 м. 100х30 м алаңда гранаталардың тең ықтимал таралуы	22
РГР	Желдің бағыты-ОП майданына. Нысаналау шебі-оп майданынан жел жағынан 20 м. 100х30 м алаңда гранаталардың тең ықтимал таралуы	20
40-мм выстрел «Гвоздь»	Желдің бағыты-ОП майданына. Нысаналау шебі-оп майданынан жел жағынан 20 м. 100х30 м алаңда гранаталардың тең ықтимал таралуы	24

Аэрозоль гранатасы бар патрондардың болжамды саны,

жабық көлемдерде (үй-жайларда) жас ағызатын заттың төзімсіз концентрациясын жасау үшін жеткілікті)

Кесте 6

Әуе кемелерінің маркалары	Салонның көлемі, $м^3$	Жолаушылар саны	Патрондар саны
Як-40 (42), Ан-12 (24), Ил-18	40-50	30-50	1-2
Ту-154 (214, 334), Ил-76 (62), Ан-72, БоиҰҰ-737	100-180	100-200	3-6
Ил-86 (96), Ан-70, А-310	200-350	300-350	7-12
БоиҰҰ-747	885	660	30

Ескертпе: аэрозоль гранаталары бар атыстарды әуе кемесінің бүкіл ұзындығы бойынша біркелкі қолдану қажет.

Метеорологиялық және топографиялық жағдай жағдайларына байланысты арнайы құралдарды қолдану шарттарын жіктеу

Шарттардың атауы	Шарттары		
	қолайлы	орташа	қолайсыз
Желдің жылдамдығы, м / с	3-5	1,5-8	< 1,5 және > 8
Желдің сипаты	Тұрақты жылдамдық		Неустойчивый, порывистый или штиль
Атмосфераның тік тұрақтылық дәрежесі	және бағыты	Изотермия	немесе тыныш
Жер бедері	Инверсия	Әлсіз пересеченная	Конвекция
Ауаның салыстырмалы ылғалдылығы, %	Тегіс	50-70	Сильнопересеченная

Ескертпе: шарттардың ең болмағанда біреуі орындалмаған кезде тақ қолдану шарттарының жалпы жіктемесі нашар жаққа өзгереді.

Атмосфераның тік тұрақтылық дәрежесін шамамен бағалау (жергілікті жерде)

Жел жылдамдығы, м/с	ТҮН			КҮН		
	ашық (0-2)	Жартылай ашық (3-7)	бұлтты (8-10)	ашық (0-2)	Жартылай ашық (3-7)	бұлтты (8-10)
менее 0,5						
0,5-2,0	***ИНВЕРСИЯ***			***КОНВЕКЦИЯ***		
2,0-4,0						
более 4,0			***ИЗОТЕРМИЯ***			

Ескертпелер:

1. Жақшада бұлттылық баллмен көрсетілген.

2. Жоғарғы қабаттың бұлттарында ауа-райы ашық деп саналады.

3. Инверсия батудан шамамен 1 сағат бұрын пайда болады және күн шыққаннан кейін 1 сағаттан кейін жойылады.

4. Конвекция күн шыққаннан кейін шамамен 2 сағаттан кейін және күн батқанға дейін 2-2,5 сағаттан кейін пайда болады.

Өзін-өзі бақылау сұрақтары

1. Көзден жас ағызатын арнайы құралдарды қолдану тәртібі мен тәсілдерін баяндаңыз.

2. Үлгілік объектілер бойынша Көзден жас ағызатын арнайы құралдарды қолдану тәртібін баяндаңыз.

3. Ең тиімді қолдану үшін не істеу керек?

Қорытынды

Жақын және алыс шетелдердегі қоғамдық-саяси ахуалдың тұрақты шиеленісуі, жекелеген деструктивті элементтердің мемлекеттегі ахуалды бәсеңдету әрекеттері жағдайында "ішкі істер органдарымен бірлесіп, қоғамдық тәртіпті сақтауға, жаппай тәртіпсіздіктердің жолын кесуге, қоғамдық қауіпсіздікті және Төтенше және соғыс жағдайының құқықтық режимдерін қамтамасыз етуге қатысу" міндеті ерекше маңызды және бірінші кезекке шығады.

Жедел жағдайдағы ықтимал күрт өзгерістерге уақтылы ден қою және дағдарыстық жағдай туындаған кезде кенеттен туындайтын міндеттерді шешу мақсатында әскери жедел резерв құрылады, оның құрамына арнайы құралдарды қолдану тобы кіреді.

Арнайы құралдарды қолдану мүмкіндігі, біріншіден, әскери қызметшілердің қауіпсіздігін қамтамасыз етудің маңызды шарты болып табылады.өз міндеттерін орындайтын Қазақстан Республикасының Ұлттық ұланы және басқа лауазымды адамдар, олардың құқық бұзушылардың заңсыз әрекеттерінің жолын кесу, қоғамдық тәртіпті қамтамасыз ету, басқа адамдардың, мемлекет пен қоғамның құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау, осылайша олардың қызметін реттейтін заңдарға сәйкес оларға жүктелген өкілеттіктерді қамтамасыз ету. Екіншіден, белгілі бір арнайы құралдарды қолдану жақындап келе жатқан қауіпке сәйкес келуі керек.

Оқу құралында әртүрлі дереккөздерде жарияланған материалдар жинақталған және жинақталған. Арнайы операцияны дайындау және жүргізу кезінде арнайы құралдарды қолдану мәселелері қаралды.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасының Конституциясы.
2. "Қазақстан Республикасының Ұлттық ұланы туралы" 2014 жылғы 10 қаңтардағы№1407-XII Қазақстан Республикасының Заңы;
3. "Төтенше жағдай туралы" 2003 жылғы 8 ақпандағы №387-II Қазақстан Республикасының Заңы;
4. Қазақстан Республикасы Президентінің 2017 жылғы 29 қыркүйектегі №554 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының Әскери доктринасы;
5. Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының міндеттерін орындау жөніндегі Нұсқаулық Астана, 2015, 2017 жылғы 30 қыркүйектегі толықтырумен;
6. Қазақстан Республикасы Ішкі істер органдары қызметкерлерінің қоғамдық тәртіпті және жол қауіпсіздігін қорғауды қамтамасыз ету жөніндегі Нұсқаулық, Астана – 2016;
7. Қазақстан Республикасы Ішкі істер органдары қызметкерлерінің кәсіби қызметтік және дене шынықтыру даярлығын ұйымдастыру жөніндегі тәлімгерлерді бекіту туралы Қазақстан Республикасы ІІМ 2017 жылғы 04 қыркүйектегі № 127 бұйрығы. Астана-2017;
8. Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының жеке құрамының тітіркендіретін әсері бар арнайы құралдарды қолдануы жөніндегі ұсынымдар;
9. Астана – 2016 бұқаралық іс-шараларды өткізу кезінде қоғамдық тәртіпті сақтау бойынша ІІО бөлімшелерінің қызметін ұйымдастыру жөніндегі Нұсқаулық;
10. Ұлттық ұланның жеке құрамын қоғамдық тәртіп пен қауіпсіздікті сақтауды қамтамасыз етуде қолданудың тиімділігін арттыру туралы "Қазақстан Республикасының 06.07.2007 жылғы №238 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы "Қазақстан Республикасының 04.07.2016 жылғы № 724 бұйрығы»;
11. Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы Бас қолбасшысының 2015 жылғы 10 маусымдағы № 239 бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының қару-жарағы мен радиациялық, химиялық және биологиялық қорғау құралдарын есепке алуды, пайдалануды және сақтауды ұйымдастыру жөніндегі НҰСҚАМА;

12. Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы Бас қолбасшысының 2017 жылғы 20 қазандағы № 333 бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының әскери бөлімдері мен әскери оқу орындарында жеке броньды қорғау, белсенді қорғаныс құралдарын пайдалану, арнайы операцияны, инженерлік қару-жарақты, жарылғыш заттар мен жару құралдарын пайдалану жөніндегі НҰСҚАМА;
13. ГОСТ Р 50744-95 " Бронеодежда. Жіктеу және жалпы техникалық талаптар". РОССТАНДАРТТЫҢ 2015 жылғы 08 маусымдағы №578 бұйрығымен бекітілген, 2017 жылғы 01 Қаңтарда қолданысқа енгізілген № 4 өзгеріс;
14. Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының жауынгерлік даярлық бойынша нормативтер жинағын бекіту туралы "Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы Бас қолбасшысының 2018 жылғы 20 наурыздағы № 77 бұйрығы»;
15. Қазақстан Республикасы Ішкі әскерлерінің жауынгерлік даярлығын ұйымдастыру жөніндегі басшылықты бекіту туралы "Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы Бас қолбасшысының 2013 жылғы 01 наурыздағы № 100 бұйрығы»
16. Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының атыс (пневматикалық, тегіс ұңғылы) қаруынан, гранатометтерінен және жауынгерлік машиналарынан атыс курсын бекіту туралы "Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы Бас қолбасшысының 2016 жылғы 23 желтоқсандағы № 470 бұйрығы»
17. "Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының қызметтік-жауынгерлік қолдану негіздері", Ұлттық ұланның Бас қолбасшысымен офицерлерге арналған оқу құралы ретінде бекітілген. МК ҰҰҒ. полковник Селиванов М. в., Астана–2016;
18. Радиациялық, химиялық және биологиялық қорғау оқу құралы. Петропавл қ. 2013 ж.
19. Қазақстан Республикасы ІІМ Ішкі әскерлерінің "Бүркіт" әскери журналы №3-2012 жыл.

(Нұсқа)
1 қосымша
Тітіркендіргіш әсері бар арнайы құралдарды қолдану жөніндегі топтармен оқу-әдістемелік жиынды ұйымдастыру және өткізу туралы

"Қазақстан Республикасы Ішкі әскерлерінің жауынгерлік даярлығын ұйымдастыру жөніндегі басшылықты бекіту туралы" Қазақстан Республикасы ІІМ Ішкі әскерлері Бас қолбасшысының 2013 жылғы 01 наурыздағы № 100 бұйрығын орындау үшін, сондай-ақ радиациялық, химиялық және биологиялық қорғау іс - шараларын қамтамасыз ету жөніндегі міндеттерді уақтылы және сапалы орындау мақсатында БҰЙЫРАМЫН::

1. __ Бастап _ _ дейінгі кезеңде _____20____ арнайы тітіркендіргіш құралдарды қолдану топтарымен оқу-әдістемелік жиындарды ұйымдастыру және өткізу.

2. Оқу-әдістемелік жиынға келесі әскери қызметшілерді тарту:

қызмет бастығы (РХБ қорғау) _____ _____;

_____ _____.;

РХБ қорғау бөлімшесінің командирі _____ _____;

РХБ қорғау бөлімшесі бөлімшесінің бастығы (машина командирі) _____ _____.;

РХБ қорғау бөлімшесінің командирі _____ _____;

жеке құрам _____ _____.

1. Сабақты басқаратын және қамтамасыз ететін адамдарды тағайындау:

оқу-әдістемелік жиын жетекшісі – _____ _____ _____.;

жиынның коменданты-РХБ қорғау бөлімшесінің командирі _____ _____ _____.

4. Сабақтарды басқаратын және қамтамасыз ететін адамдар "Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының жеке құрамының тітіркендіретін әсері бар арнайы құралдарды қолдану жөніндегі ұсынымдар" талаптарын қатаң басшылыққа алсын, сабақтарды өткізу кезінде қауіпсіздік шараларын бұзуға, қару мен арнайы құралдардың жоғалуына жол берілмесін.

5. Бөлімше командирлері жиынға қатысушылардың сағат 00.00-ге келуін қамтамасыз етсін_____ _____ 20_____ жыл. Өзімен бірге жеке қорғаныс құралдары, МР-133 және ГП-25 болуы тиіс.

6. Жиынға қатысушылармен сабақтар кестеге сәйкес өткізілсін.

7. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау _____.

8. Бұйрық жеке құрамға оларға қатысты бөлігінде жеткізілсін.

00000 әскери бөлімінің командирі
полковник _____

Штаб бастығы-0000 әскери бөлімі командирінің бірінші орынбасары
полковник _____

(Нұсқа)

Қосымша 2

Тітіркендіргіш әсері бар арнайы құралдарды қолдану жөніндегі топтармен практикалық атыстарды ұйымдастыру және өткізу туралы

Қазақстан Республикасы Ішкі әскерлер Бас қолбасшысының 2013 жылғы 1 наурыздағы № 100 бұйрығын орындау үшін, сондай-ақ жеке құрамды тітіркендіретін әсері бар арнайы құралдарды қолдануға үйрету мақсатында, __ _____ 20___ жыл сайын МР-133 (Форт-500) №2 жаттығуды орындай отырып, атыс жүргізілетін болады. Атыс саны - _ _ _ _ адам.

Атысқа басшылық ету және қызмет көрсету үшін, сондай-ақ атыс кезінде қауіпсіздік шараларын қамтамасыз ету үшін БҰЙЫРАМЫН:

1. Тағайындау:

учаскедегі атыстың аға басшысы және басшысы – _____ _____.;

жауынгерлік тамақтану пунктінің бастығы – _____ _____ _____.;

қоршау бастығы - _____ _____.

2. Қызмет (қару-жарақ) бастығына 00 сағатқа резеңке оқпен 12 мм патрон беруді ұйымдастырсын___ _____ 20__ жыл.

3. Атыс жүргізу үшін тағайындалған адамдар "атыс курсының" талаптарын мүлтіксіз орындауға, атыс жүргізу кезінде қауіпсіздік шараларын бұзуға, қару мен арнайы құралдарды ұрлауға және жоғалтуға жол бермеуге міндетті.

4. Медициналық қызмет бастығы атыс жүргізу кезінде жеке құрамды медициналық қамтамасыз етуді ұйымдастырсын.

5. Атыс жүргізу орнына автомобильмен жүру: 0000 әскери бөлімі – 0000 әскери бөлімі – 0000 әскери бөлімі маршруты бойынша жүзеге асырылсын, Қазақстан Республикасы ІІМ Ішкі әскерлер Қолбасшысының 2005 жылғы 31 мамырдағы № 150 бұйрығының талаптарын қатаң орындалсын.

6. Атыстың басталуы-00.00 сағат, аяқталуы-00.00 сағат.

7. Әскери бөлім командирінің орынбасары (техника және қару – жарақ жөніндегі) - бөлім бастығы жеке құрамды тасымалдау үшін өтінімге сәйкес техникалық жарамды автокөліктің қажетті санын бөлсін, жеке құрамды тасымалдау қауіпсіздігін қамтамасыз етсін.

8. Бөлім командирінің орынбасары (Тыл бойынша) маршрут бойынша жеке құрамды тасымалдау үшін қажетті ЖЖМ мөлшерін бөлсін _____.

9. Бұйрықтың орындалуын бақылау штаб бастығына-бөлім командирінің бірінші орынбасарына жүктелсін.

10. Бұйрық жеке құрамға қатысты бөлігінде жеткізілсін.

0000 әскери бөлімінің командирі
полковник _____

Штаб бастығы-0000 бөлім командирінің бірінші орынбасары

полковник _____

Қосымша 3.

АКТ
арнайы құралды қолдану туралы
(нұсқа)

«_____»_____20__г. ст._____

Біз, төменде қол қоюшылар, әскери бөлімнің қарауыл бастығы_____
_____,
(атағы, тегі және аты-жөні)
қарауыл бастығының көмекшісі _____

(атағы, тегі және аты-жөні)
және қарауыл _____

(атағы, тегі және аты-жөні)
туралы осы актіні жасады. «____»_____20___ж. _____сағат
_____, өкім бойынша _____(өздігінен)
(кем) *(кімді)*
арнайы құрал қолданылды _____
(арнайы құралдың атауы)
сотталғанға (қамауға алынғанға) қарсы)_____
___
(тегі, аты. әкесінің аты, Туған жылы, кім, қашан, ҚР ҚК қандай бабы бойынша

_____
сотталған (ҚР ҚК бабы бойынша айыпталады), қандай мерзімге, режим түрі)

байланысты _____

(Себебі)
Арнайы құралды қолдану нәтижесінде:_____
_____
Медициналық көмек көрсетілді _____
(қажет болған жағдайда)
Қарауыл бастығы _____
(атағы, тегі және қолы)
Қарауыл бастығының көмекшісі _____
(атағы, тегі және қолы)
Қарауылдық _____
(атағы, тегі және қолы)

Ескертпе: *акт 2 данада жасалады. Актінің бірінші данасы сотталған (күзетпен қамауға алынған) адамды алушы органға, екіншісі-бөлім штабына ұсынылады.*

Кабылбеков Досым Бекболатович

Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы бөлімшелерінің қызметтік-жауынгерлік міндетті орындауы кезінде тітіркендіретін әрекеттің арнайы құралдарын қолдану ерекшеліктері
Оқу-әдістемелік құрал

Формат 60х 84 1/16. Гарнитура Times. Рисография. Офсеттік қағаз.
Усл. п.л. 5,5 Тираж 50 экз.
Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы Әскери институтының баспаханасында басылған.
150009, Петропавл, Кизатова көш, 6.